

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 186 (XXX) — Nr. 579

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 9 iulie 2018

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>	<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
ACTE ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE			
1.		și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A., precum și modificarea și completarea unor acte normative.....	14–21
Decizia nr. 226 din 19 aprilie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor Decretului fostului Consiliu de Stat al Republicii Socialiste România nr. 223/1974 privind reglementarea situației unor bunuri	2	Decizia nr. 393 din 6 iunie 2018 referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 lit. d) și e), art. 2 alin. (4) și ale art. 4 alin. (2) din Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018 privind constituirea Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru elaborarea Codului administrativ și ale pct. II din anexa la aceasta	22–27
Decizia nr. 307 din 8 mai 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (2) și art. 109 alin. (3) din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare și ale art. 37 alin. (3) din Legea educației naționale nr. 1/2011	3–4	ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
Decizia nr. 354 din 22 mai 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 252 ³ alin. (3) teza finală din Codul de procedură penală	5–8	2.424/1.723. — Ordin al ministrului finanțelor publice și al ministrului muncii și justiției sociale privind aprobarea Procedurii de transmitere de către casele teritoriale de pensii către organele fiscale centrale a titlurilor executorii prin care sunt individualizate debite reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale/alte drepturi prevăzute de legi speciale, conform prevederilor art. 181 alin. (3) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice	28–32
Decizia nr. 392 din 6 iunie 2018 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România — S.A.	9–13		

ACTE ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÂRE pentru modificarea Hotărârii Plenului Curții Constituționale nr. 1/2017 privind regulile de redactare a opiniei separate sau concurente

În temeiul dispozițiilor art. 6, art. 9 alin. (1), art. 14, 50 și ale art. 51 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările ulterioare, precum și ale art. 4 alin. (1) lit. q) și alin. (2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Curții Constituționale, adoptat prin Hotărârea Plenului Curții Constituționale nr. 6/2012, având în vedere dispozițiile art. 59 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările ulterioare, potrivit cărora „*Judecătorul care a votat împotriva poate formula opinie separată. Cu privire la motivarea deciziei se poate formula opinie concurentă. Opinia separată și, după caz, cea concurentă se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, împreună cu decizia.*”,

ținând cont de evoluția pozitivă a modului de redactare a opiniilor separate și concurente de către judecătorii Curții Constituționale,

pentru a nu exista riscul unor interpretări potrivit cărora prevederile Hotărârii Plenului Curții Constituționale nr. 1/2017 privind regulile de redactare a opiniei separate sau concurente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 477 din 23 iunie 2017, ar fi de natură să afecteze independența judecătorului,

Plenul Curții Constituționale adoptă prezenta hotărâre.

Art. I. — Hotărârea Plenului Curții Constituționale nr. 1/2017 privind regulile de redactare a opiniei separate sau concurente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 477 din 23 iunie 2017, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 1, alineatele (2) și (4) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(2) Opinia separată sau concurentă operează cu repere doctrinare și jurisprudențiale, obiectivizate în concepte și noțiuni științifice. Aprecierile cu caracter sentențios, ostentativ sau cu orice tentă politică, precum și cele care duc la o asemenea finalitate trebuie evitate.

.....

(4) Opinia separată sau concurentă nu poate transgresa dincolo de punctul de vedere al judecătorului pentru a se transforma într-o critică punctuală a deciziei Curții Constituționale, neputându-se constitui într-un atac direct la adresa acesteia.”

2. Articolul 2 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 2. — Opinia separată sau concurentă se depune la Cabinetul președintelui Curții Constituționale la data stabilită

pentru prezentarea deciziei în Plen sau, în cazul în care decizia nu se citește în Plen, la data trimerii acesteia la publicare.”

3. Articolul 3 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 3. — Opinia separată și, după caz, cea concurentă se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, împreună cu decizia.”

4. Articolul 4 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 4. — Prezenta hotărâre are caracter jurisdicțional și privește atribuțiile jurisdicționale ale Curții Constituționale, circumscriindu-se exclusiv acestora.”

Art. II. — (1) Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) Hotărârea Plenului Curții Constituționale nr. 1/2017 privind regulile de redactare a opiniei separate sau concurente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 477 din 23 iunie 2017, cu modificările aduse prin prezenta hotărâre, se va republica în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textelor o nouă numerotare.

Această hotărâre a fost adoptată de Plenul Curții Constituționale, cu majoritate de voturi, în ședința din data de 5 iulie 2018, cu participarea domnului Valer Dorneanu, președintele Curții Constituționale, Marian Enache, Petre Lăzăroiu, Mircea Ștefan Minea, Daniel Marius Morar, Mona-Maria Pivniceru, Livia Doina Stanciu și Simona-Maya Teodoroiu, judecători.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

București, 5 iulie 2018.

Nr. 1.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 226

din 19 aprilie 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor Decretului fostului Consiliu de Stat al Republicii Socialiste România nr. 223/1974 privind reglementarea situației unor bunuri

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Valentina Bărbățeanu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor Decretului fostului Consiliu de Stat al Republicii Socialiste România nr. 223/1974 privind reglementarea situației unor bunuri, excepție ridicată de Stela Ghibuși în Dosarul nr. 1.382/220/2015 al Tribunalului Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal și care constituie obiectul Dosarului nr. 414D/2016 al Curții Constituționale.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent învederează Curții că autoarea excepției a transmis note scrise prin care solicită judecarea în lipsă și admiterea excepției de neconstituționalitate.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate, apreciind că, în cauză, își găsesc aplicabilitate considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 104 din 9 iulie 1998.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Sentința nr. 369 din 26 februarie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.382/220/2015, **Tribunalul Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor Decretului fostului Consiliu de Stat al Republicii Socialiste România nr. 223/1974 privind reglementarea situației unor bunuri**, excepție ridicată de Stela Ghibuși într-o cauză având ca obiect soluționarea cererii de anulare a unei hotărâri a Consiliului local al comunei Livezile, județul Timiș, prin care s-a dispus trecerea unui teren în proprietatea privată a acestei unități administrativ-teritoriale.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autoarea acesteia susține, în esență, că Decretul nr. 223/1974 încalcă prevederile constituționale referitoare la dreptul de proprietate privată, arătând că, în baza acestui act normativ, fostul Consiliu popular al județului Timiș a emis, în anul 1981, o decizie prin care statul român a devenit, fără plată, proprietarul unui imobil în comuna Livezile, iar ulterior, în anul 1997, autoarea excepției a cumpărat de la Consiliul Local Banloc toate construcțiile acestui imobil, în conformitate cu prevederile Legii nr. 112/1995. Ulterior, în anul 2003, aceasta a solicitat să cumpere și terenul parte componentă a imobilului. Autoarea

excepției arată că această cerere a fost aprobată, dar Primăria Banloc și Consiliul Local Banloc nu au stabilit nicio valoare de vânzare, întrucât terenul intrase în proprietatea statului fără plată, motiv pentru care susține că terenul ar trebui să îi fie „retrocedat” acesteia, fără plată, în calitate de proprietar al construcțiilor aflate pe acesta.

7. **Tribunalul Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal**, în punctul său de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate, invocă cele reținute de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 14 din 10 martie 1993.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. **Guvernul** arată că, în opinia sa, excepția de neconstituționalitate a fost invocată în mod formal, fără a fi motivată în raport cu dispozițiile constituționale considerate a fi încălcate, astfel că este incident motivul de inadmisibilitate dedus din prevederile art. 10 alin. (2) din Legea nr. 47/1992. În plus, face referire la Decizia nr. 14 din 10 martie 1993, prin care Curtea Constituțională a reținut că „intervenția Curții Constituționale în aprecierea constituționalității unor norme juridice care și-au încetat existența înaintea datei de 8 decembrie 1991 ar fi contrară nu numai rolului și funcțiilor sale stabilite prin Constituție, ci și doctrinei juridice, ar fi o încălcare flagrantă a principiului neretroactivității legii”.

10. **Avocatul Poporului** consideră că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, apreciind că invocarea acesteia a fost determinată de modul de aplicare a prevederilor criticate asupra unei situații concrete. Arată, totodată, că Decretul nr. 223/1974 a fost abrogat, precum și faptul că autoarea excepției pune în discuția Curții Constituționale aspecte de neconstituționalitate a unor acte administrative, ceea ce ține de competența instanțelor judecătorești.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, notele scrise depuse la dosar, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie prevederile Decretului fostului Consiliu de Stat al Republicii Socialiste România nr. 223/1974 privind reglementarea situației unor bunuri, publicat în Buletinul Oficial al României, nr. 152 din 6 decembrie 1974, care instituiau regula potrivit căreia, în Republica Socialistă România, construcțiile și terenurile puteau fi deținute în proprietate de către persoanele fizice numai dacă aveau domiciliul în țară, stabilind măsurile ce urmau să fie luate

cu privire la bunurile persoanelor care au făcut cerere de plecare definitivă din țară, ale celor care au plecat în mod fraudulos din țară sau care, fiind plecate în străinătate, nu s-au înapoiat la expirarea termenului stabilit pentru înapoierea în țară, ale celor care au părăsit definitiv Republica Socialistă România anterior intrării în vigoare a decretului în discuție, precum și ale persoanelor care, având domiciliul în străinătate, au dobândit în orice mod, în proprietate, construcții situate pe teritoriul Republicii Socialiste România.

14. Decretul nr. 223/1974 a fost abrogat expres prin Decretul-Lege nr. 9/1989 privind abrogarea unor acte normative al Consiliului Frontului Salvării Naționale, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 9 din 31 decembrie 1989.

15. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, actul normativ criticat contravine dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 44 privind dreptul de proprietate privată și în art. 136 alin. (2), (4) și (5) referitor la garantarea și ocrotirea proprietății publice, inalienabilitatea bunurilor proprietate publică și caracterul inviolabil al proprietății private.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că, prin mai multe decizii, a respins, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a prevederilor Decretului nr. 223/1974. Astfel, de exemplu, prin Decizia nr. 14 din 10 martie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 96 din 18 mai 1993, instanța de control constituțional a observat că, potrivit Constituției actuale a României, Curtea Constituțională are rolul de a fi garantul ordinii constituționale create de către această Constituție. Ca atare, legile și celelalte acte normative emise înainte de data de 8 decembrie 1991, într-o ordine constituțională anterioară, puteau fi discutate sub aspectul constituționalității numai în raport cu acea ordine și de organisme pe care Constituția atunci în vigoare le prevedea. Acestor acte normative le sunt aplicabile normele constituționale actuale numai în măsura în care supraviețuiesc și după 8 decembrie 1991. Or, decretul criticat în cauză a fost abrogat expres prin Decretul-lege nr. 9/1989 al Consiliului Frontului Salvării Naționale.

17. Curtea a apreciat, în decizia menționată, că intervenția sa în verificarea constituționalității unor norme juridice care și-au încetat existența înaintea datei de 8 decembrie 1991 ar fi contrară nu numai rolului și funcțiilor sale stabilite prin Constituție, ci ar fi și o încălcare flagrantă a principiului neretroactivității legii. Totodată, competența Curții Constituționale privește numai raporturile juridice stabilite după intrarea în vigoare a Constituției din 1991. Ca atare, ea poate privi raporturile juridice născute în baza reglementărilor legale

adoptate după 8 decembrie 1991 sau și în baza unor reglementări legale anterioare, dar care au rămas în vigoare, pentru că aprecierea constituționalității privește o lege sau o ordonanță care există și care deci produce efecte juridice.

18. Prin aceeași decizie, Curtea a arătat că ordinea constituțională actuală permite și impune corectări, restabiliri de drepturi, recuperări, înlăturarea nedreptăților. Chiar Decretul-Lege nr. 9/1989 (prin care a fost abrogat Decretul nr. 233/1974) a fost elaborat „în scopul înlăturării imediate din legislația țării noastre a unor reglementări legale emise de fostul regim dictatorial, care, prin caracterul lor discriminatoriu, nedrept, au adus grave prejudicii materiale și morale poporului român, intereselor legitime ale tuturor cetățenilor”. Ca atare, Curtea a apreciat că este evident că, în situația în care ar fi sesizată cu ilegalități și abuzuri, cu încălcări ale ordinii constituționale săvârșite înainte de intrarea în vigoare a Constituției din 1991, Curtea Constituțională nu este competentă să le rezolve. Dacă ar face un asemenea lucru, ar încălca ea însăși Constituția și principiile dreptului, pentru că ar înlătura un abuz, o ilegalitate, printr-o arogare abuzivă de competență, ceea ce este în afara ideii de justiție constituțională. Clarificarea și rezolvarea unor asemenea situații revin numai autorităților publice competente potrivit legii, inclusiv instanțelor judecătorești.

19. În același sens sunt și Decizia nr. 13 din 8 februarie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 110 din 30 mai 1996, sau Decizia nr. 104 din 9 iulie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 281 din 29 iulie 1998.

20. Aceste considerente își mențin valabilitatea și cu privire la prezenta excepție de neconstituționalitate.

21. Curtea observă, de altfel, că autoarea acesteia, care, astfel cum rezultă din dosarul cauzei, a dobândit prin cumpărare de la Consiliul Local Banloc anumite imobile construcții, în conformitate cu prevederile Legii nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, nici nu are interes să solicite constatarea neconstituționalității prevederilor Decretului nr. 223/1974, în temeiul cărora au trecut în proprietatea statului bunurile imobile vizate de aceasta, deoarece actul normativ menționat nu și-a produs efectele asupra sa, ci asupra fostului proprietar deposedat în baza acestuia. Or, existența interesului promovării oricărei acțiuni în justiție fiind o condiție generală de admisibilitate, inclusiv în ce privește contenciosul constituțional, prezenta excepție de neconstituționalitate este inadmisibilă, așadar, și prin prisma contextului procesual în care a fost invocată.

22. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a prevederilor Decretului fostului Consiliu de Stat al Republicii Socialiste România nr. 223/1974 privind reglementarea situației unor bunuri, excepție ridicată de Stela Ghibuși în Dosarul nr. 1.382/220/2015 al Tribunalului Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Timiș — Secția de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 19 aprilie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Valentina Bărbățeanu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 307

din 8 mai 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (2) și art. 109 alin. (3)
din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare și ale art. 37 alin. (3)
din Legea educației naționale nr. 1/2011

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ioana Marilena Chiorean	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (2) și art. 109 alin. (3) din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare și ale art. 37 alin. (3) din Legea educației naționale nr. 1/2011, excepție ridicată de Paul Mărințuța în Dosarul nr. 2.992/86/2015 al Curții de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.904D/2016.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de admitere a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 37 alin. (3) din Legea nr. 1/2011, deoarece acestea contravin art. 73 alin. (3) lit. j) din Constituție, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale referitoare la statutul funcționarilor publici. Potrivit art. 37 alin. (2) din Legea nr. 1/2011, instructorii militari au calitatea de cadru militar în activitate, chiar dacă au funcții didactice. Or, stabilirea statutului acestora printr-un act inferior legii încalcă atât dispozițiile art. 73 alin. (3) lit. j) din Constituție, cât și pe cele privind claritatea și previzibilitatea legii. Cu privire la excepția de neconstituționalitate a celorlalte dispoziții de lege criticate, pune concluzii de respingere ca neîntemeiată a acesteia.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 26 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 2.992/86/2015, **Curtea de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (2) și art. 109 alin. (3) din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare și ale art. 37 alin. (3) din Legea educației naționale nr. 1/2011**. Excepția a fost invocată de reclamantul Paul Mărințuța în cadrul acțiunii de contencios administrativ având ca obiect soluționarea cererii de anulare a tabelului nominal cu rezultatele obținute la concursul organizat la data de 17 martie 2015, în vederea ocupării postului de șef de catedră la Catedra pregătire socioumană și limbi străine din cadrul Școlii Militare de Subofițeri de Jandarmi „Petru Rareș” din Fălticeni.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că dispozițiile criticate din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare creează discriminare în materia reglementării carierei cadrelor militare între cetățenii care au aceleași obligații instituite prin lege, corespunzătoare statutului de cadre militare. Concret, „critica vizează faptul că, prin modul în care legea organică este adoptată, creează condiții pentru ca normele privitoare la evoluția cadrelor militare pe treptele ierarhiei militare să fie adoptate prin norme legale de rang diferit, în mod discriminatoriu, cele aplicabile cadrelor militare din Ministerul Apărării Naționale prin hotărâre a Guvernului, iar cele aplicabile cadrelor militare din Ministerul Afacerilor Interne, prin ordin al conducătorului acestui minister — act administrativ cu caracter normativ”. Se susține că militarii sunt o categorie de funcționari publici al căror statut trebuie reglementat prin lege organică, sens în care invocă deciziile Curții Constituționale nr. 34 din 9 februarie 2016 și nr. 172 din 24 martie 2016. Or, textele de lege criticate atribuie Guvernului dreptul de a aproba Ghidul carierei militare pentru Ministerul Apărării Naționale, iar, pe de altă parte, nu instituie reguli pentru reglementarea carierei militare a cadrelor militare din Ministerul Afacerilor Interne și din alte instituții cu caracter similar. În final, autorul excepției redă considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 172 din 24 martie 2016.

6. Cu privire la dispozițiile art. 37 alin. (3) din Legea nr. 1/2011, se susține că Ministerul Afacerilor Interne nu a emis vreun ordin sau vreo instrucțiune care să reglementeze condițiile de ocupare a funcțiilor de instructori militari până în luna mai 2015, când au fost emise Instrucțiunile nr. 45/2015, ulterior datei susținerii concursului a cărui anulare face obiectul acțiunii în contencios administrativ, concurs care a fost organizat în baza Ordinului ministrului internelor și reformei administrative nr. 665/2008 și a Ordinului viceprim-ministrului, ministrul administrației și internelor, nr. 69/2009.

7. **Curtea de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal** nu și-a exprimat opinia asupra temeiniciei excepției de neconstituționalitate.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, având în vedere Decizia Curții Constituționale nr. 420 din 8 iulie 2014, prin care s-a constatat că modificarea dispozițiilor legale ține de competența exclusivă a legiuitorului, iar interpretarea unor norme juridice, ca fază indispensabilă procesului de aplicare a legii, aparține instanțelor judecătorești.

10. **Avocatul Poporului** consideră că dispozițiile de lege criticate sunt constituționale. Aspectele date de legiuitor în competența Guvernului sunt de fapt aspecte procedural-administrative, referitoare la modalitățile și regulile de parcurs în cariera profesională pentru cadrele militare în activitate (ofițeri, maiștri militari, subofițeri) din Ministerul Apărării Naționale. Prin urmare, aceste norme procedural-administrative nu sunt de natură a modifica sau completa dispozițiile statutare prevăzute prin lege, ci, dimpotrivă, de a institui garanții procedurale suplimentare. În plus, indiferent de domeniul de reglementare, organic sau ordinar, numeroase legi sunt puse în aplicare prin elaborarea de norme secundare subsecvente,

legea neputând reglementa toate aspectele administrative privind aplicarea sa. Astfel, Ghidul carierei militare cuprinde informații detaliate, referitoare la cariera ofițerilor în activitate, cariera maiștrilor militari/subofițerilor în activitate, precum și reguli de trecere a maiștrilor militari/subofițerilor în activitate în corpul ofițerilor în activitate, fiind elaborat într-o manieră clară, precisă și previzibilă, având un cadru juridic bine stabilit prin Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare. În condițiile cadrului juridic astfel creat, stabilirea acestor norme procedural-administrative poate fi făcută de către legiuitor printr-un act de reglementare secundară, precum hotărârea Guvernului, elaborată în aplicarea Legii nr. 80/1995, cu condiția ca un astfel de act să respecte cadrul juridic substanțial, stabilit de legea anterior menționată, depășirea acestuia generând nelegalitatea hotărârii emise. De principiu, legiuitorul nu poate delega competența de a reglementa norme privind evaluarea profesională, care vizează executarea și/sau încetarea raporturilor de serviciu. Însă reglementarea unor chestiuni juridice pur tehnice, care vizează reguli de lucru, poate fi făcută prin hotărâre a Guvernului. În plus, aspectele referitoare la cadrul juridic și cele substanțiale ale procedurii de evaluare a cadrelor militare sunt reglementate printr-o lege organică. Prin urmare, o astfel de abordare legislativă nu aduce atingere principiilor constituționale invocate, în acest sens fiind și Decizia Curții Constituționale nr. 547 din 12 iulie 2016.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie prevederile art. 5 alin. (2) și art. 109 alin. (3) din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 155 din 20 iulie 1995, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 37 alin. (3) din Legea educației naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 10 ianuarie 2011, cu modificările și completările ulterioare, având următorul conținut:

— art. 5 alin. 2 din Legea nr. 80/1995: „*Accesul în profesie, precum și evoluția ulterioară pe treptele ierarhiei militare au la bază principiile și normele cuprinse în prezenta lege. În aplicarea acestora, pentru cadrele militare ale Ministerului Apărării Naționale se elaborează Ghidul carierei militare, aprobat prin hotărâre a Guvernului.*”;

— art. 109 alin. 3 din Legea nr. 80/1995: „*Dispozițiile art. 2 alin. 2¹ paragraful A, paragraful B lit. a) și b), art. 5 alin. 2, art. 411, art. 50 alin. 5, art. 51 alin. 2, art. 75¹, art. 85 alin. 1 lit. e¹) și art. 108¹ se aplică în exclusivitate cadrelor militare din Ministerul Apărării Naționale.*”;

— art. 37 alin. (3) din Legea nr. 1/2011: „*Funcțiile didactice pentru corpul instructorilor militari din unitățile de învățământ preuniversitar din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională, condițiile care se cer pentru ocuparea acestora, normele didactice, competențele și responsabilitățile se stabilesc prin instrucțiuni proprii.*”

14. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (4) și (5) privind principiul separației puterilor în stat și cel al obligativității respectării legilor, a Constituției și a supremației sale, art. 4 alin. (2) privind egalitatea între cetățeni, art. 16 alin. (1) privind egalitatea în fața legii, art. 31 privind dreptul la informație, art. 73 alin. (3) lit. j) privind

reglementarea prin lege organică a statutului funcționarilor publici și în art. 78 privind intrarea în vigoare a legii.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține, referitor la prevederile criticate din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, că autorul excepției susține că normele privitoare la evoluția cadrelor militare pe treptele ierarhiei militare sunt adoptate prin reglementări de rang diferit, în mod discriminatoriu, și anume cele aplicabile cadrelor militare din Ministerul Apărării Naționale prin hotărâre a Guvernului, iar cele aplicabile cadrelor militare din Ministerul Afacerilor Interne, prin ordin al conducătorului acestui minister — act administrativ cu caracter normativ. Curtea observă că dispozițiile criticate din Legea nr. 80/1995 vizează exclusiv cadrele militare ale Ministerului Apărării Naționale. Or, autorul excepției ocupă o funcție didactică în cadrul unei școli militare de subofițeri de jandarmi, fiind astfel cadru militar al Ministerului Afacerilor Interne și, în consecință, nu i se aplică dispozițiile criticate din Legea nr. 80/1995, potrivit cărora se elaborează Ghidul carierei militare, aprobat prin hotărâre a Guvernului, exclusiv pentru cadrele militare ale Ministerului Apărării Naționale. Așadar, întrucât, potrivit art. 29 alin. (1) teza finală din Legea nr. 47/1992, dispozițiile de lege care formează obiect al excepției de neconstituționalitate trebuie să aibă legătură cu soluționarea cauzei, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (2) și art. 109 alin. (3) din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare este inadmisibilă.

16. Analizând actele dosarului, Curtea constată că autorul excepției, care ocupă o funcție didactică în cadrul Școlii Militare de Subofițeri de Jandarmi „Petru Rareș” din Fălticeni, a candidat la concursul din 17 martie 2015 în vederea ocupării postului de șef de catedră la Catedra pregătire socio-umană și limbi străine din cadrul aceleiași școli. Autorul excepției este instructor militar în cadrul Școlii Militare de Subofițeri de Jandarmi „Petru Rareș” din Fălticeni — instituție militară de învățământ a Ministerului Afacerilor Interne —, făcând astfel parte din Corpul instructorilor militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

17. Cu privire la statutul instructorilor militari, Curtea reține că, potrivit art. 1 alin. (1) din Legea nr. 550/2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.175 din 13 decembrie 2004, „*Jandarmeria Română este instituția specializată a statului, cu statut militar, componentă a Ministerului Administrației și Internelor*”. Potrivit art. 15 alin. (1) din aceeași lege, „*Instituțiile militare de învățământ sunt structuri destinate formării continue, pregătirii și specializării personalului Jandarmeriei Române*”, iar, în conformitate cu art. 15 alin. (6) din aceeași lege, „*Personalul din instituțiile de învățământ prevăzute la alin. (1), care desfășoară activități didactice [...] au aceleași drepturi și obligații cu cele ale personalului similar din celelalte unități de învățământ ale Ministerului Administrației și Internelor*”. Potrivit art. 23 din Legea nr. 550/2004, „*(1) Personalul Jandarmeriei Române se compune din personal militar și personal contractual.*”

(2) **Personalul militar al Jandarmeriei Române** este format din: **cadre militare**, elevi ai instituțiilor militare de învățământ, soldați și gradați profesioniști, militari în termen și militari cu termen redus.

(3) **Cadrelor militare din Jandarmeria Română li se aplică dispozițiile Legii nr. 80/1995 privind Statutul cadrelor militare, cu modificările și completările ulterioare.**

18. Referitor la dispozițiile criticate din Legea nr. 1/2011, Curtea reține că, potrivit acestora, funcțiile didactice pentru corpul instructorilor militari din unitățile de învățământ preuniversitar din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională, condițiile care se cer pentru ocuparea acestora, normele didactice, competențele și responsabilitățile se stabilesc prin instrucțiuni proprii. Potrivit art. 1 alin. 1 din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, „*Prin cadre militare, în sensul prezentei legi, se înțelege cetățenii români cărora li s-a acordat grad de ofițer, maistru militar sau subofițer, în raport cu pregătirea lor militară și de specialitate, în condițiile prevăzute de lege*”, potrivit art. 2 alin. 1 și 2 din aceeași lege,

„Potrivit gradelor pe care le au, cadrele militare sunt constituite în corpul subofițerilor, corpul maistrilor militari și corpul ofițerilor”, iar, în conformitate cu art. 3 din aceeași lege, „Gradul militar este un drept al titularului și reprezintă recunoașterea în plan social a calității de cadru militar”.

19. Statutul instructorilor militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne este stabilit de dispozițiile art. 37 alin. (1) din Legea nr. 1/2011, potrivit căreia „Personalul didactic din unitățile de învățământ preuniversitar din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională se constituie din personalul didactic prevăzut în prezenta lege și din corpul instructorilor militari, de ordine și securitate publică”, și ale art. 37 alin. (2) din aceeași lege, potrivit căreia „Personalul didactic din unitățile de învățământ preuniversitar din sistemul militar de apărare, ordine publică și securitate națională are drepturile și îndatoririle care decurg din prezenta lege și din **calitatea de cadru militar în activitate, respectiv de funcționar public cu statut special.**” Pentru executarea acestor dispoziții de lege au fost emise **Instrucțiunile nr. 45 din 8 mai 2015 privind Corpul instructorilor de ordine publică din instituțiile de formare profesională inițială ale Ministerului Afacerilor Interne**, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 327 din 14 mai 2015, modificate și completate prin Instrucțiunile nr. 94 din 31 iulie 2017 pentru modificarea și completarea Instrucțiunilor viceprim-ministrului, ministrul afacerilor interne, nr. 45/2015 privind Corpul instructorilor de ordine publică din instituțiile de formare profesională inițială ale Ministerului Afacerilor Interne, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 646 din 7 august 2017. Potrivit art. 1 din instrucțiuni, „se înființează Corpul instructorilor de ordine publică, denumit în continuare Corp, structură profesională în cadrul sistemului de învățământ, cu responsabilități și competențe în procesul instructiv-educativ pentru formarea profesională a personalului Ministerului Afacerilor Interne, denumit în continuare MAI”, iar, potrivit art. 3 alin. (2), „**accesul și promovarea instructorilor în cadrul Corpului se organizează și se desfășoară în mod distinct pe nivelurile de învățământ prevăzute la alin. (1), potrivit legislației naționale în vigoare și prezentelor instrucțiuni.**” Art. 11 alin. (1) din instrucțiuni prevede că „**accesul în cadrul Corpului și promovarea în posturi de conducere a instructorilor se fac, de regulă, prin concurs organizat pentru ocuparea unei funcții didactice vacante, cu îndeplinirea cumulativă a condițiilor prevăzute de prezentele instrucțiuni.**” Statutul acestor instructori este reglementat de art. 4, după cum urmează: „(1) **Instructorii constituie personal didactic din instituțiile de formare.**

(2) **Funcțiile de instructori sunt prevăzute cu grade militare și cu grade profesionale de polițiști.**

(3) **Instructorii desfășoară activități didactice aferente disciplinelor/modulelor cu specific militar și/sau polițienesc cuprinse în curricula și programele instructiv-educative ale instituțiilor de învățământ, avizate și aprobate potrivit competențelor.**

(4) **În funcție de statutul profesional aplicabil, instructorii sunt:**

a) **instructori militari;**

b) **instructori de poliție.**”

20. De asemenea, potrivit art. 5 alin. (1) din aceste instrucțiuni, „**instructorii au drepturile și îndatoririle personalului didactic prevăzute de legislația națională în domeniul educației și de prezentele instrucțiuni.**” În conformitate cu art. 8 („**Relațiile de muncă ale instructorilor**”), „**în raport cu relațiile de muncă stabilite cu instituția de formare potrivit prevederilor legale în vigoare, instructorii pot fi titulari sau asociați în cazul personalului didactic de predare (IDP), respectiv exclusiv titulari, în cazul personalului didactic auxiliar (IDA) și personalului didactic de conducere, de îndrumare și control.**” Potrivit art. 29 din aceste instrucțiuni, „**funcțiile de instructori personal didactic de conducere, îndrumare și control sunt prevăzute cu grad de ofițer.**”

21. Din ansamblul reglementărilor referitoare la statutul instructorilor militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, în special al celor privind accesul în Corpul instructorilor militari, atribuțiile și relațiile de muncă, rezultă că **accesul în Corpul**

instructorilor militari se face, de regulă, prin concurs organizat pentru ocuparea unei funcții didactice vacante, iar funcțiile de instructori militari sunt prevăzute cu grade militare, în speță fiind vorba despre o funcție de conducere, prevăzută **cu grad de ofițer**. Aspectele privind ocuparea unei funcții militare — în speță, a funcției didactice de conducere, și anume șef de catedră, de către un instructor militar — nu sunt prevăzute în lege, ci în instrucțiuni ale ministrului de resort.

22. Din analiza normelor legale și infralegale referitoare la instructorii militari, în special din interpretarea normelor prevăzute de art. 37 alin. (2) din Legea nr. 1/2011 și art. 4 alin. (2) din instrucțiuni, potrivit căruia „**funcțiile de instructori sunt prevăzute cu grade militare**”, rezultă că, **odată cu accesul în Corpul instructorilor militari, aceștia dobândesc statutul de cadru militar. Or, aspectele esențiale privind raporturile de serviciu ale cadrelor militare, inclusiv accesul, promovarea și avansarea în grade militare, trebuie reglementate prin lege organică, iar nu prin acte normative de rang inferior.**

23. Astfel, Curtea reține că, potrivit dispozițiilor art. 73 alin. (3) lit. t) coroborate cu art. 118 alin. (2) din Constituție, **statutul cadrelor militare se stabilește prin lege organică.**

24. Cu privire la ocuparea posturilor de către categoriile de personal al căror statut trebuie reglementat, potrivit Constituției, prin lege organică, în jurisprudența sa, Curtea a reținut, referindu-se la statutul polițistului, că acesta este subiect al unui raport de serviciu, raport care ia naștere, se execută și încetează în condiții speciale și, de aceea, aspectele esențiale ce vizează cele trei elemente ale raporturilor de serviciu se referă în mod intrinsec la statutul polițistului, statut care este reglementat prin lege organică, potrivit art. 73 alin. (3) lit. j) din Constituție, respectiv Legea nr. 360/2002 (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 392 din 2 iulie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 667 din 11 septembrie 2014, paragraful 17, Decizia nr. 637 din 13 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 906 din 8 decembrie 2015, paragraful 24, sau Decizia nr. 172 din 24 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 315 din 25 aprilie 2016, paragraful 17). Prin Decizia nr. 172 din 24 martie 2016, paragraful 19, Curtea a reținut că statutul juridic al unei categorii de personal este reprezentat de dispozițiile de lege referitoare la încheierea, executarea, modificarea, suspendarea și încetarea raportului juridic de muncă în care se află respectiva categorie. Curtea a mai reținut, prin aceeași decizie, la paragraful 18, că aspectele privind ocuparea posturilor de conducere țin în mod evident de cariera polițistului și presupun o modificare atât a atribuțiilor (a felului muncii), cât și a salarizării, iar exercitarea raportului de serviciu al polițistului se realizează de la nașterea acestuia, prin actul de numire, și până la încetarea lui, în condițiile legii. Curtea a constatat că dispozițiile legale criticate nu numai că nu reglementează procedura ocupării posturilor de conducere ale polițistilor, ci delegează reglementarea acestor aspecte importante ministrului de resort, care este abilitat să adopte ordine, acte juridice cu caracter inferior legii. Având în vedere că, potrivit art. 73 alin. (3) lit. j) din Constituție, statutul funcționarilor publici se reglementează prin lege organică și ținând cont de faptul că aspectele esențiale privind ocuparea posturilor de conducere vizează o modificare a raporturilor de muncă, aceste aspecte esențiale, cum sunt, spre exemplu, condițiile generale de participare la examen/concurs, condițiile de vechime necesară participării la examen/concurs, tipul probelor de examen/concurs, condițiile în care candidații sunt declarați „admiși” și posibilitatea de contestare, trebuie reglementate prin lege organică, urmând ca regulile specifice procedurii de ocupare a funcțiilor de conducere să fie explicate și detaliate prin ordin al ministrului de resort. În consecință, Curtea a constatat că prevederile de lege criticate, care instituie reglementarea acestor aspecte prin acte administrative, contravin dispozițiilor art. 73 alin. (3) lit. j) din Constituție (paragraful 21). De asemenea, Curtea a reținut că, potrivit dispozițiilor de lege criticate, se ajunge la situația ca un aspect esențial care vizează

executarea raporturilor de serviciu să fie reglementat printr-un act administrativ. Or, normele privind ocuparea posturilor de conducere trebuie să respecte anumite cerințe de stabilitate și previzibilitate. Astfel, delegarea atribuției de a stabili aceste norme unui membru al Guvernului, prin emiterea unor acte cu caracter administrativ ce au caracter infralegal, determină o stare de incertitudine juridică, acest gen de acte având, de obicei, un grad sporit de schimbări succesive în timp (paragraful 22). Prin urmare, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 18 din Legea nr. 360/2002, potrivit căreia „*Posturile de conducere se ocupă prin examen sau concurs, după caz, în situațiile și în condițiile stabilite prin ordin al ministrului administrației și internelor.*”

25. Analizând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 37 alin. (3) din Legea nr. 1/2011, Curtea constată că, potrivit art. 73 alin. (3) lit. t) coroborat cu art. 118 alin. (2) din Constituție, **statutul cadrelor militare se stabilește prin lege organică.** De asemenea, potrivit dispozițiilor legale și infralegale referitoare la statutul instructorilor militari, **Curtea reține că aceștia au calitatea de cadre militare în activitate, iar funcțiile de instructori militari sunt prevăzute cu grade militare.** Având în vedere acestea, Curtea constată că argumentele reținute în jurisprudența sa — referitoare la reglementarea prin acte normative inferioare legii organice a statutului unor categorii de personal pentru care Constituția impune adoptarea unei legi organice (a se vedea, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 172 din 24 martie 2016) — sunt aplicabile și textului art. 37 alin. (3) din Legea educației naționale nr. 1/2011, referitor la ocuparea funcțiilor didactice — de execuție sau de conducere — de către instructorii militari.

26. Aspecte esențiale ale carierei militarilor sunt prevăzute în acte administrative cu caracter inferior legii, ceea ce conduce la încălcarea normei constituționale potrivit căreia statutul cadrelor militare se stabilește prin lege organică, și anume la art. 73 alin. (3) lit. t) coroborat cu art. 118 alin. (2) din Constituție. Astfel, ținând cont de faptul că aspectele esențiale privind ocuparea posturilor de execuție vizează nașterea raportului de serviciu, iar ocuparea posturilor de conducere vizează o modificare a raporturilor de serviciu, aceste aspecte esențiale trebuie reglementate prin lege organică, urmând ca regulile specifice procedurii de ocupare a funcțiilor de instructori militari să fie explicate și detaliate prin ordin al ministrului de resort.

27. Normele privind ocuparea posturilor de execuție sau de conducere trebuie să respecte anumite cerințe de stabilitate și previzibilitate. În acest sens, delegarea atribuției de a stabili

aceste norme unui membru al Guvernului, prin emiterea unor acte cu caracter administrativ ce au caracter infralegal, determină o stare de incertitudine juridică, acest gen de acte având de obicei un grad sporit de schimbări succesive în timp.

28. Așadar, pe fondul lacunei legislative evidențiate mai sus, soluția legislativă prevăzută de art. 37 alin. (3) din Legea educației naționale nr. 1/2011 contravine și normelor de tehnică legislativă, de vreme ce, potrivit Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, cu modificările și completările ulterioare, ordinele cu caracter normativ se emit numai pe baza și în executarea legii și trebuie să se limiteze strict la cadrul stabilit de actele pe baza și în executarea cărora au fost emise, fără ca prin acestea să poată fi completată legea. Astfel, Curtea constată că sunt încălcate și dispozițiile art. 1 alin. (4) și (5) din Constituție.

29. Având în vedere prevederile art. 8 din Instrucțiunile nr. 45 din 8 mai 2015, anterior citate, Curtea constată că, în cazul personalului didactic de predare (IDP), trebuie făcută distincția între modul de reglementare a instructorilor titulari și modul de reglementare a instructorilor asociați, aceștia din urmă desfășurându-și activitatea pe o perioadă temporară, de un an școlar. Astfel, potrivit art. 14 din instrucțiuni, „*instructorii personal didactic de predare asociat (IDP — asociat) fac parte din rândul personalului MAI — polițist/cadru militar/personal contractual și își desfășoară activitatea pe o perioadă strict determinată, fără a se depăși un an școlar/universitar, cu avizul consiliului profesoral și aprobarea consiliului de conducere al instituției de învățământ, respectiv avizul consiliului facultății, a consiliului de administrație și aprobarea senatului universitar.*” În concluzie, Curtea reține că, deși își desfășoară activitatea pe o perioadă determinată, și instructorii personal didactic de predare asociat (IDP — asociat) dobândesc statut de cadru militar prin art. 4 alin. (2) din instrucțiuni, potrivit căruia „*funcțiile de instructori sunt prevăzute cu grade militare.*” Astfel, cu atât mai mult, funcțiile didactice pentru corpul instructorilor militari din unitățile de învățământ preuniversitar din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională, condițiile care se cer pentru ocuparea acestora, normele didactice, competențele și responsabilitățile trebuie să se stabilească prin lege organică, potrivit Constituției, iar nu prin instrucțiuni ale ministrului de resort.

30. În final, Curtea reține că dispozițiile art. 31, art. 73 alin. (3) lit. j) și art. 78 din Constituție nu au incidență în prezenta cauză.

31. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (2) și art. 109 alin. (3) din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, excepție ridicată de Paul Mărințuța în Dosarul nr. 2.992/86/2015 al Curții de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal.

2. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor în același dosar și constată că dispozițiile art. 37 alin. (3) din Legea educației naționale nr. 1/2011 sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Curții de Apel Suceava — Secția de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 8 mai 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. VALER DORNEANU

Magistrat-asistent,
Ioana Marilena Chiorean

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 354

din 22 mai 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 252³ alin. (3) teza finală din Codul de procedură penală

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Afrodita Laura Tutunaru	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Cosmin Grancea.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 252³ alin. (3) teza finală din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Societatea Comsid — S.R.L. prin Expert Insolvență SPRL în Dosarul nr. 3.370/97/2013/a16 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 218D/2017.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă asupra faptului că partea Oprea Florin Viorel a depus o cerere prin care solicită judecata în lipsă, iar partea statul român, prin Agenția Națională de Administrare Fiscală, a depus concluzii scrise prin care solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate, ca neîntemeiată. Se arată că autorul excepției consideră că soluția legiuitorului de a nu permite exercitarea unei căi de atac împotriva încheierii prin care se dispune asupra valorificării bunurilor mobile sechestrate este una neconstituțională. Întreaga argumentare a acestuia are la bază Decizia nr. 24 din 20 ianuarie 2016 pronunțată de către Curtea Constituțională în materia luării măsurilor asigurătorii și prin care, în esență, instanța de contencios constituțional a statuat că ori de câte ori se ia o măsură asigurătorie trebuie să existe o cale de atac.

5. Reprezentantul Ministerului Public precizează că nu este prima dată când susține în fața Curții Constituționale că decizia mai sus menționată este una greșită și că aceasta nu distinge între felul în care sunt luate măsurile asigurătorii, respectiv dacă sunt luate după ce partea, față de ale cărei bunuri se dispune măsura, are posibilitatea să își expună punctul de vedere în fața judecătorului și să administreze probe sau dacă sunt luate fără ca această parte să fie prezentă și să își expună opinia. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului recunoaște posibilitatea luării măsurilor asigurătorii și fără ca persoanele ale căror bunuri sunt supuse acestor măsuri să fie prezente, întrucât acesta este scopul măsurilor, respectiv de a preveni risipirea

bunurilor. Totodată, aceeași jurisprudență recunoaște că, în anumite cazuri, luarea măsurilor asigurătorii intră în câmpul civil de reglementare al art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Prin urmare, soluția de a acorda o cale de atac și în situația în care părțile au fost prezente în fața judecătorului și au administrat probe nu face decât să asimileze luarea măsurilor asigurătorii unei acuzații în materie penală care presupune două grade de jurisdicție. Nu există nicio dispoziție în Constituție, în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în altă convenție care să prevadă sau din care să se poată deduce faptul că, în cazul în care partea a fost prezentă, trebuie să mai existe o cale de atac cu privire la luarea măsurilor asigurătorii.

6. Revenind la valorificarea bunurilor sechestrate se observă că, potrivit procedurii prevăzute de lege, de fiecare dată când valorificarea este precedată de prezența părților, acestea își pot face apărărilor necesare. Reiese că, în cazul valorificării bunurilor supuse sechestrului, controlul judecătoresc este unul inclus și, nefiind vorba de o acuzație în materie penală, nu este necesar să existe o cale de atac împotriva unei hotărâri pronunțate de instanță. Făcând aceste distincții și arătând că, în această procedură, părțile sunt prezente tot timpul sau sunt citate și au posibilitatea să se prezinte în vederea formulării apărării, rezultă că neprevăderea unei căi de atac nu încalcă nicio dispoziție constituțională sau convențională.

7. Pentru aceste argumente, reprezentantul Ministerului Public apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

8. Prin Încheierea din 19 decembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 3.370/97/2013/a16, **Curtea de Apel Alba Iulia — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 252³ alin. (3) teza finală din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Societatea Comsid — S.R.L. prin Expert Insolvență SPRL în calitate de administrator judiciar în dosarul cu numărul de mai sus, având ca obiect soluționarea unor contestații formulate împotriva încheierii de valorificare a bunului mobil sechestrat.

9. În **motivarea excepției de neconstituționalitate** se susține că prevederile legale menționate sunt neconstituționale, deoarece nu prevăd posibilitatea contestării încheierii prin care instanța de judecată dispune vânzarea bunurilor mobile sechestrate. Așa cum a statuat Curtea Constituțională, „accesul liber la justiție consacrat de art. 21 alin. (1) din Legea fundamentală nu se referă exclusiv la acțiunea introductivă în primă instanță de judecată, ci și la sesizarea oricăror altor instanțe care, potrivit legii, au competența de a soluționa fazele

ulterioare ale procesului, aşadar, la exercitarea căilor de atac, deoarece apărarea drepturilor, a libertăţilor şi intereselor legitime ale persoanelor presupune, în mod logic, şi posibilitatea acţiunii împotriva hotărârilor judecătoreşti considerate ca fiind nelegale sau neîntemeiate” (Decizia nr. 24 din 20 ianuarie 2016).

10. Opinia potrivit căreia o astfel de încheiere poate fi atacată numai odată cu fondul cauzei, în calea de atac a apelului, nu poate fi primită, întrucât exclude de la controlul imediat al instanţei ierarhic superioare a legalităţii şi temeiniciei încheierii prin care s-a dispus vânzarea bunului mobil şi conduce la încălcarea flagrantă a accesului liber la justiţie, în condiţiile în care proprietarul bunului nu beneficiază de o garanţie procedurală efectivă şi imediată pentru a-şi putea apăra dreptul de proprietate asupra bunului, drept care altfel riscă, până la soluţionarea apelului, să fie afectat ireversibil.

11. De aceea, se impune cu necesitate instituirea unei căi efective şi imediate de atac în beneficiul persoanelor al căror drept de proprietate privată este grav afectat printr-o măsură dispusă de instanţa de judecată, cu atât mai mult cu cât proprietatea asupra bunului mobil riscă să fie pierdută definitiv înainte de soluţionarea procesului penal, deşi o soluţie de achitare nu poate fi exclusă până la soluţionarea definitivă a procesului. Prin urmare, reglementarea unei căi de atac într-o astfel de situaţie este necesară pentru a proteja şi garanta dreptul de proprietate al persoanei.

12. Mai mult decât atât, textul legal menţionat este contrar dispoziţiilor art. 124 alin. (2) din Constituţie, care prevăd că justiţia este unică, imparţială şi egală pentru toţi, întrucât creează un cadru procesual diferit în funcţie de faza procesuală în care se află vânzarea bunului mobil sechestrat. În situaţia în care valorificarea bunului mobil sechestrat se dispune în cursul urmăririi penale de către judecătorul de drepturi şi libertăţi, la propunerea procurorului, dispoziţiile art. 252² alin. (4) din Codul de procedură penală prevăd, în mod expres, faptul că împotriva încheierii judecătorului de drepturi şi libertăţi prin care se dispune vânzarea bunului se poate face contestaţie la judecătorul de drepturi şi libertăţi de la instanţa ierarhic superioară în termen de 10 zile. Or o astfel de diferenţă de tratament, în funcţie de faza procesuală în care se dispune cu privire la vânzarea bunului, nu are nicio justificare, fiind incompatibilă cu exigenţele constituţionale şi convenţionale privind dreptul la un proces echitabil, dreptul la apărare, dreptul de acces la justiţie, dar şi cu principiile egalităţii de tratament şi a legalităţii procesului penal.

13. Pe cale de consecinţă, întrucât nu prevede posibilitatea exercitării de către instanţa ierarhic superioară a unui control eficient şi imediat asupra legalităţii şi temeiniciei măsurii dispuse de către instanţa de judecată cu privire la vânzarea bunului mobil sechestrat, forma actuală a textului legal criticat încalcă în mod flagrant dreptul de proprietate privată al persoanei. În acest sens, prin decizia mai sus menţionată, paragraful 30, instanţa de contencios constituţional a statuat deja că reglementarea unui cadru normativ care fragilizează garanţiile pe care statul trebuie să le stabilească în privinţa atributelor dreptului de proprietate privată duce la nesocotirea obligaţiei sale asumate prin textul Constituţiei şi implicit la încălcarea dreptului de proprietate privată. Totodată, Curtea a reţinut că vulnerabilizarea proprietăţii private a persoanei are drept efect crearea unui regim de insecuritate juridică a acesteia, dreptul său de proprietate devenind iluzoriu.

14. **Curtea de Apel Alba Iulia — Secţia penală** opinează că excepţia de neconstituţionalitate este întemeiată. Astfel, situaţia este similară cu cea soluţionată de Curtea Constituţională prin Decizia nr. 24 din 20 ianuarie 2016 prin care s-a constatat neconstituţionalitatea art. 250 alin. (6) din Codul de procedură penală.

15. Astfel, prin eliminarea controlului judiciar separat al încheierilor pronunţate în materia valorificării bunurilor sechestrare se aduce atingere accesului liber la justiţie şi dreptului la un proces echitabil şi, în subsidiar, dreptului de proprietate privată. Excluderea de la controlul judecătoresc imediat a încheierii prin care instanţa de judecată dispune cu privire la valorificarea bunurilor mobile sechestrare în procesul penal determină o încălcare a accesului liber la justiţie, întrucât, pe de o parte, persoanele interesate sunt private de o garanţie procedurală efectivă pentru apărarea dreptului lor de proprietate privată prin luarea acestor măsuri, iar, pe de altă parte, se aduce atingere substanţei dreptului statuat prin dispoziţiile art. 21 alin. (1) din Legea fundamentală.

16. Potrivit prevederilor art. 129 din Constituţie, „*Împotriva hotărârilor judecătoreşti, părţile interesate şi Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condiţiile legii*”. Prima teză exprimă dreptul fundamental înscris în art. 21 din Constituţie privind accesul liber la justiţie, această teză conţine, aşadar, o reglementare substanţială, ceea ce înseamnă că, deşi art. 129 din Constituţie asigură folosirea căilor de atac „*în condiţiile legii*”, această dispoziţie nu are semnificaţia că „legea” ar putea înlătura ori restrânge exerciţiul altor drepturi sau libertăţi expres consacrate prin Constituţie.

17. Dacă în Decizia nr. 24 din 20 ianuarie 2016, Curtea reamintea că măsurile asigurătorii sunt măsuri procesuale cu caracter real care au ca efect indisponibilizarea unor bunuri mobile prin instituirea unui sechestrului, iar ca efect al instituirii sechestrului, proprietarul acestor bunuri pierde dreptul de a le înstrăina sau greva de sarcini, măsura afectând, aşadar, atributul dispoziţiei juridice şi materiale, pe întreaga durată a procesului penal, până la soluţionarea definitivă a cauzei, în cazul de faţă dreptul de proprietate este mult mai grav lezat, fiind pierdut definitiv, fără ca proprietarul să aibă posibilitatea de a obţine examinarea cauzei de către o instanţă superioară.

18. Prin urmare, faptul că încheierea instanţei de judecată prin care s-a dispus valorificarea prin vânzare a bunului mobil nu poate fi atacată creează neajunsuri majore care se convertesc în afectări ale dreptului la un proces echitabil, ale dreptului la apărare, ale dreptului de proprietate privată, precum şi ale dreptului referitor la folosirea căilor de atac.

19. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată preşedinţilor celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului şi Avocatului Poporului, pentru a-şi exprima punctele de vedere asupra excepţiei de neconstituţionalitate ridicate.

20. **Guvernul** apreciază că dispoziţiile legale criticate sunt constituţionale. Astfel, măsurile asigurătorii sunt definite în doctrina juridică drept măsuri procesuale cu caracter real care au ca efect indisponibilizarea bunurilor mobile şi imobile care aparţin suspectului, inculpatului sau părţii responsabile civilmente, în vederea confiscării speciale, a confiscării extinse, executării pedepsei amenzii sau a cheltuielilor judiciare ori acoperirii despăgubirilor civile. Aceste măsuri constau în indisponibilizarea unor bunuri mobile sau imobile, prin instituirea unui sechestrului asupra acestora.

21. Inițial, prevederile art. 252 alin. (2) din Codul de procedură penală erau singurele care permiteau valorificarea unor bunuri supuse sechestrului. Prin Legea nr. 255/2013 privind punerea în aplicare a Codului de procedură penală au fost mărite posibilitățile de valorificare a bunurilor supuse sechestrului, ca o consecință a situațiilor diverse întâlnite în practica judiciară, dar și a realităților economice, pentru a preîntâmpina prejudicierea suspectului sau a inculpatului sau a persoanei responsabile civilmente din cauza inflației.

22. Prin introducerea art. 252¹—252⁴ din Codul de procedură penală a fost creată o procedură de valorificare a tuturor bunurilor mobile care pot forma obiectului sechestrului, precum și o procedură de contestare a activităților desfășurate în procesul de valorificare.

23. Astfel, în cursul judecării, instanța poate dispune valorificarea bunurilor sechestrate dacă sunt îndeplinite condițiile și situațiile prevăzute de art. 252² din Codul de procedură penală, din oficiu sau la cererea procurorului, a uneia dintre părți sau a custodelui. Instanța va fixa un termen de judecată care să nu fie mai scurt de 10 zile, termen pentru care va cita părțile interesate, precum și custodele bunurilor. Judecata se desfășoară în camera de consiliu, în prezența procurorului, părțile fiind legal citate. Instanța se pronunță prin încheiere motivată, definitivă.

24. Încheierea instanței este definitivă, spre deosebire de încheierea judecătorului de drepturi și libertăți pronunțată în cazul de la art. 252² alin. (3), care poate fi atacată. Asimetria provine din preluarea soluțiilor din art. 168² și 168³ din Codul de procedură penală din 1968, potrivit cărora valorificarea bunurilor sechestrate în cursul urmăririi penale era efectuată de procuror. În acest caz, pentru a nu lipsi părțile ori persoana interesată de un control judecătoresc, ordonanța procurorului putea fi atacată la instanță.

25. Guvernul apreciază că textul criticat nu este de natură a aduce atingere art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil, art. 24 privind dreptul la apărare, art. 124 privind înfăptuirea justiției și art. 129 din Constituție și nici art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece s-a optat pentru această soluție din rațiuni de asigurare a celerității procedurii.

26. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, notele scrise depuse, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

27. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

28. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 252³ alin. (3) teza finală cu denumirea marginală *Valorificarea bunurilor mobile sechestrate în cursul judecării* din Codul de procedură penală, care au următorul conținut: „(3) *Asupra valorificării bunurilor mobile sechestrate, precum și cu privire la cererile prevăzute la alin. (2), instanța de judecată dispune prin încheiere motivată. Încheierea instanței este definitivă.*”

29. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 11 alin. (1) și (2) referitor la dreptul internațional și dreptul intern, art. 20 referitor la *Tratatele internaționale privind drepturile omului*, art. 21 alin. (3) referitor la dreptul la un proces echitabil, art. 24 alin. (1) referitor la dreptul la apărare, art. 44 alin. (1) referitor la garantarea dreptului de proprietate privată, art. 124 alin. (2) referitor la unicitatea, imparțialitatea și egalitatea justiției și art. 129 referitor la *Folosirea căilor de atac*, precum și art. 6 paragraful 1 privind dreptul la un proces echitabil și art. 13 — *Dreptul la un recurs efectiv* din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 1 — *Protecția proprietății* din Primul Protocol adițional la Convenție, deoarece nu prevăd posibilitatea contestării încheierii prin care instanța de judecată dispune vânzarea bunurilor mobile sechestrate.

30. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că prin ordonanța procurorului s-a dispus aplicarea sechestrului asigurător asupra unei aeronave aparținând Societății Comsid — S.R.L., în vederea reparării pagubei produse prin comiterea unor infracțiuni de evaziune fiscală și delapidare și pentru care au fost cercetate mai multe persoane.

31. Societatea Comsid — S.R.L. a formulat o cerere de ridicare a sechestrului aplicat asupra aeronavei și, în secundar, **valorificarea prin utilizare** a acesteia, motivat de împrejurarea că depozitarea sa în incinta aeroclubului a necesitat cheltuieli, care împreună cu costurile ocazionate de salariile pilotului, întreținere și asigurare ating valori foarte mari. În plus, aeronava se va degrada nemaiputând fi valorificată la același preț de bună-funcționare.

32. Analizând cererea formulată, Tribunalul Hunedoara — Secția penală a dispus valorificarea (vânzarea) aeronavei, măsura fiind dusă la îndeplinire de Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate, în colaborare cu Direcția executării silite cazuri speciale din cadrul Agenției Naționale de Administrare Fiscală. Pentru a pronunța această hotărâre, instanța a reținut că procedura de valorificare a bunurilor mobile sechestrate în cursul judecării este reglementată de art. 252¹ raportat la art. 252³ din Codul de procedură penală, iar din interpretarea textelor legale menționate nu rezultă o concluzie echivalentă cu cea evocată în cerere, respectiv de **valorificare prin utilizare** a bunului. Așa fiind, pentru a nu genera în continuare costuri disproporționate pentru parte, cu consecințe asupra valorii bunului sechestrat, în baza art. 252¹ alin. (2) lit. d) raportat la art. 252³ din Codul de procedură penală, instanța a dispus ca bunul să fie valorificat prin vânzare.

33. Împotriva acestei încheieri, Societatea Comsid — S.R.L. și Expert Insolvență SPRL, în calitate de administrator judiciar al Societății Comsid — S.R.L., aflată în insolvență, au formulat contestație, cadru procesual în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 252³ alin. (3) teza finală din Codul de procedură penală, motivat de faptul că încheierea prin care, în cursul judecării, se dispune asupra valorificării bunurilor mobile sechestrate este definitivă.

34. Cu privire la criticile formulate, Curtea arată că acest caz este o excepție notabilă de la dreptul dublului grad de jurisdicție, iar modalitatea de reglementare este asimetrică față de situația valorificării bunurilor mobile sechestrate în cursul urmăririi penale. Așa fiind, Curtea constată că situația valorificării bunurilor mobile sechestrate în cursul judecării este similară situației analizate de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 24

din 20 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 276 din 12 aprilie 2016, prin care a fost cenzurată soluția legislativă cuprinsă în art. 250 alin. (6) din Codul de procedură penală care, **deși permitea contestarea modului de ducere la îndeplinire** a unei măsuri asigurătorii, nu permitea și **contestarea luării** măsurii asigurătorii de către judecătorul de cameră preliminară ori de către instanța de judecată.

35. Astfel, întrucât textul constituțional nu distinge, rezultă că accesul liber la justiție consacrat de art. 21 alin. (1) din Legea fundamentală nu se referă exclusiv la acțiunea introductivă la prima instanță de judecată, ci și la sesizarea oricărui altor instanțe care, potrivit legii, au competența de a soluționa fazele ulterioare ale procesului, așadar, la exercitarea căilor de atac. Apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor presupune, în mod logic, și posibilitatea acționării împotriva hotărârilor judecătorești considerate ca fiind nelegale sau neîntemeiate — în speță fiind vorba de încheierea de valorificare a bunurilor mobile sechestrate în cursul judecății care, potrivit art. 370 alin. (3) din Codul de procedură penală, este tot o hotărâre judecătorească. Așa fiind, **spre deosebire de situația în care măsura valorificării prin vânzare a unui bun mobil este dispusă în cursul urmăririi penale**, ipoteză în care părțile, custodele, procurorul sau orice altă persoană interesată pot formula — în acord cu art. 252² alin. (4) din Codul de procedură penală — contestație la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța ierarhic superioară, în termen de 10 zile, **în situația în care aceeași măsură este dispusă în cursul judecății**, încheierea astfel pronunțată este definitivă, părțile, procurorul, custodele sau orice altă persoană interesată neputând contesta luarea unei astfel de măsuri.

36. În aceste condiții, în exercitarea prerogativelor sale privind reglementarea căilor de atac sau exceptarea de la exercitarea lor, legiuitorul trebuie să aibă în vedere și respectarea celorlalte principii și texte constituționale de referință. Raportat la materia luării măsurilor asigurătorii, prin eliminarea controlului judiciar separat al încheierilor pronunțate, se aduce atingere dreptului de acces liber la justiție și dreptului la un proces echitabil, iar în subsidiar dreptului de proprietate privată. Or statul are obligația de a garanta caracterul efectiv al accesului liber la justiție în acord cu exigențele referitoare la echitatea procedurilor.

37. Așa fiind, excluderea de la controlul judecătoresc imediat al încheierii prin care instanța de judecată, în cursul judecății, dispune cu privire la valorificarea unui bun mobil sechestrat determină o încălcare a accesului liber la justiție, întrucât persoanele interesate sunt private de o garanție procedurală efectivă pentru apărarea dreptului lor de proprietate afectat prin instituirea acestei măsuri. **Principiul de rang constituțional al accesului liber la justiție** pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime, dar **și cel al legalității** care trebuie să guverneze procesul penal **exclud posibilitatea ca dreptul oricărei persoane interesate să fie limitat doar la contestarea modului de valorificare a bunurilor mobile sechestrate** — în condițiile art. 252⁴ alin. (1) din Codul de procedură penală cu denumirea marginală *Contestarea modului de valorificare a bunurilor mobile sechestrate* — deoarece se pot ivi situații în care împrejurarea avută în vedere în momentul dispunerii valorificării să nu fie conformă cu exigențele legale, neexistând nicio justificare obiectivă sau rațională pentru a nega dreptul persoanei interesate de a se adresa instanței pentru apărarea drepturilor sale. Totodată, Curtea constată că, **dacă, în cursul urmăririi penale, încheierea judecătorului de drepturi**

și libertăți de valorificare a bunurilor mobile sechestrate poate fi contestată, atât cu privire la dispunerea valorificării, cât și cu privire la modul de ducere la îndeplinire a acesteia [a se vedea art. 252² alin. (4) și art. 252⁴ alin. (1) teza întâi din Codul de procedură penală], în cursul judecății, încheierea instanței de valorificare a bunurilor mobile sechestrate poate fi contestată numai cu privire la modul de ducere la îndeplinire a acestei încheieri, măsura dispunerii valorificării bunurilor mobile sechestrate neputând fi supusă vreunei căi de atac [a se vedea art. 252⁴ alin. (1) teza a treia din Codul de procedură penală].

38. Potrivit prevederilor art. 129 din Constituție, *„Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii”*. Această normă constituțională cuprinde două teze: prima teză consacră dreptul subiectiv al oricărei părți a unui proces, indiferent de obiectul procesului, precum și dreptul Ministerului Public de a exercita căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești considerate ca fiind nelegale sau neîntemeiate; cea de-a doua teză prevede că exercitarea căilor de atac se poate realiza în condițiile legii. Prima teză exprimă, de fapt, în alți termeni, dreptul fundamental înscris în art. 21 din Constituție, privind accesul liber la justiție; această teză conține, așadar, o reglementare substanțială. Cea de-a doua teză se referă la reguli de procedură, care nu pot însă aduce atingere substanței dreptului conferit prin cea dintâi teză. Așa fiind, în privința condițiilor de exercitare a căilor de atac legiuitorul poate să reglementeze termenele de declarare a acestora, forma în care trebuie să fie făcută declarația, conținutul său, instanța la care se depune, competența și modul de judecare, soluțiile ce pot fi adoptate și altele de același gen, astfel cum prevede art. 126 alin. (2) din Constituție, potrivit căruia *„Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege”*. Cu toate acestea, deși art. 129 din Constituție asigură folosirea căilor de atac *„în condițiile legii”*, această dispoziție constituțională nu are însă semnificația că „legea” ar putea înlătura ori restrânge exercițiul altor drepturi sau libertăți expres consacrate prin Constituție. Această teză este cu atât mai evidentă cu cât, în cauză, **dispunându-se în mod definitiv asupra vânzării unui bun mobil sechestrat, proprietarul a pierdut nu numai atributul dispoziției juridice și materiale, ci însăși proprietatea aceluși bun.**

39. Așadar, întrucât dreptul la un proces echitabil poate fi examinat în legătură cu încălcarea/negarea unor garanții procesuale privind drepturi cu caracter civil, respectiv dreptul de proprietate privată, reglementarea unei căi de atac efective în beneficiul persoanelor al căror drept de proprietate este afectat prin măsuri procesuale restrictive reprezintă o exigență constituțională pe care legiuitorul trebuie să o respecte în vederea protejării și garantării dreptului de proprietate privată.

40. De aceea, legiuitorul, pe lângă obligația de a oferi oricărei persoane posibilitatea efectivă de a se adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime, trebuie să imprime acestei posibilități un caracter echitabil care să confere plenitudine de exercițiu prin atingerea finalității urmărite. Aceasta se poate realiza prin reglementarea unei proceduri care să respecte cerințele de echitate instituite de art. 21 alin. (3) din Constituție, în absența cărora este goliță de conținut orice cenzură a dispunerii măsurii valorificării prin vânzare de către instanță, fără consimțământul proprietarului, a unui bun mobil sechestrat. Echitatea procedurii consacrată de

art. 21 alin. (3) din Constituție reprezintă o valorificare explicită a dispozițiilor art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Așa fiind, aspectele legate de respectarea dreptului la un proces echitabil se examinează în funcție de ansamblul procesului și de principiile proprii de organizare a fiecărei proceduri. În acest sens, Curtea constată că efectivitatea garanțiilor referitoare la procesul echitabil trebuie aplicate nu numai în fazele premergătoare judecării — a se vedea, în acest sens, dispozițiile art. 252² alin. (4) din Codul de procedură penală, potrivit cărora părțile, custodele, procurorul sau orice altă persoană interesată pot formula contestație la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța ierarhic superioară în termen de 10 zile —, ci și în fazele ulterioare (primă instanță sau apel).

41. Prin urmare, faptul că încheierea instanței de judecată, prin care s-a dispus, fără consimțământul proprietarului, valorificarea unui bun mobil sechestrat, poate fi atacată cu apel, potrivit art. 408 alin. (2) din Codul de procedură penală, numai odată cu sentința nu este un argument suficient care să acopere neajunsurile relevate, neajunsuri care se convertesc, fără putință de tăgadă, în afectări ale dreptului la un proces echitabil. Mai mult, în situația în care încheierea criticată a fost dispusă de către instanța de apel, atunci este negată orice posibilitate a persoanei interesate de a uza de dreptul său substanțial referitor la accesul la justiție.

42. De asemenea, Curtea observă că standardul de protecție oferit de dispozițiile Convenției și de jurisprudența instanței europene este unul minimal. Așa fiind, Legea fundamentală, jurisprudența Curții Constituționale sau orice altă convenție la care România este parte poate oferi, în măsura în care este afectată substanța unui drept (drept de proprietate și drept la un proces echitabil), un standard mai ridicat de protecție a drepturilor, potrivit prevederilor art. 20 alin. (2) din Constituție și

art. 53 din Convenție (a se vedea în acest sens Decizia nr. 64 din 24 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 286 din 28 aprilie 2015).

43. Totodată, potrivit art. 24 alin. (1) din Constituție, „*Dreptul la apărare este garantat.*” Prin redactarea sa, această garanție constituțională nu vizează doar apărarea referitoare la faza procesului penal desfășurată în fața primei instanțe de judecată (de exemplu, prin propunerea și producerea de probe în fața instanței de fond, prin concluzii puse în cadrul dezbaterilor), ci vizează, deopotrivă, și dreptul de apărare prin exercitarea căilor legale de atac împotriva unor constatări de fapt sau de drept ori unor soluții adoptate de o instanță de judecată, dar care sunt considerate greșite de către unul sau altul dintre participanții la procesul penal. Este evident că, în situația în care persoana interesată este împiedicată să exercite până la soluționarea cauzei pe fond o cale de atac împotriva legalității și temeiniciei încheierii instanței de judecată de valorificare a unui bun mobil sechestrat sau nu are nicio cale de atac împotriva unei astfel de încheieri dispuse de instanța de judecată cu prilejul soluționării apelului, aceasta nu își poate valorifica și apăra drepturile fundamentale în fața unei instanțe de control judiciar.

44. În concluzie, lipsa unei căi de atac separate împotriva încheierii instanței de judecată (primă instanță sau apel) prin care s-a dispus valorificarea unui bun mobil sechestrat contravine drepturilor consacrate de art. 21 alin. (1) și (3), art. 44 și art. 129 din Constituție.

45. Așa fiind, Curtea constată că soluția legislativă consacrată de art. 252³ alin. (3) teza finală din Codul de procedură penală este neconstituțională și impune, pe cale de consecință, **instituirea unei căi de atac separate împotriva încheierii prin care instanța de judecată (primă instanță sau apel), a dispus valorificarea unui bun mobil sechestrat.**

46. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A. d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea Comsid — S.R.L. prin Expert Insolvență SPRL în Dosarul nr. 3.370/97/2013/a16 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția penală și constată că soluția legislativă cuprinsă în art. 252³ alin. (3) teza finală din Codul de procedură penală care nu permite, în cursul judecării, contestarea luării de către instanță a măsurii valorificării bunurilor mobile sechestrate este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Curții de Apel Alba Iulia — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 22 mai 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. VALER DORNEANU

Magistrat-asistent,
Afrodita Laura Tutunaru

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 392

din 6 iunie 2018

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România — S.A. și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A., precum și modificarea și completarea unor acte normative

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ingrid Alina Tudora	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a prevederilor Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România — S.A. și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A., precum și modificarea și completarea unor acte normative, obiecție formulată de Președintele României.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost formulată în temeiul art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție și al art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale. Aceasta a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 3.337 din 7 mai 2018 și constituie obiectul Dosarului nr. 662A/2018.

3. În motivarea obiecției de neconstituționalitate sunt invocate atât critici de neconstituționalitate extrinsecă, cât și de natură intrinsecă. Astfel, Președintele României susține că atât prin modul în care a fost adoptată, cât și prin conținutul său normativ legea supusă analizei de constituționalitate încalcă dispozițiile constituționale ale art. 1 alin. (5), ale art. 73 alin. (3) lit. m) și p) raportat la art. 76 alin. (1), precum și pe cele ale art. 61 alin. (2) raportat la art. 75 alin. (3) din Constituție, care consacră principiul bicameralismului.

4. Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă, din perspectiva încălcării art. 73 alin. (3) lit. m) și p) raportat la art. 76 alin. (1) din Constituție, Președintele României susține că Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România — S.A. și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A. (C.N.I.R.), precum și modificarea și completarea unor acte normative, a fost adoptată ca lege ordinară, în temeiul dispozițiilor constituționale ale art. 75 și art. 76 alin. (2), deși în conținutul său normativ se regăsesc dispoziții ce se încadrează în domeniul de reglementare al legii organice, sens în care face referire la prevederile art. 10, art. 16 și art. 79 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2016. Președintele României apreciază că aceste reglementări vizează derogări de la legislația care stabilește regimul concesiunii bunurilor proprietate publică, ca parte integrantă a regimului juridic general al proprietății. În acest context, arată că, potrivit art. 73

alin. (3) lit. m) din Constituție, regimul juridic al proprietății trebuie reglementat prin lege organică, iar derogările de la acest regim juridic general al proprietății ar trebui să fie adoptate tot prin intermediul unei legi organice. Se invocă, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 442 din 10 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 526 din 15 iulie 2015, prin care s-a statuat că „este posibil ca o lege organică să cuprindă, din motive de politică legislativă, și norme de natura legii ordinare, dar fără ca aceste norme să capete natură de lege organică, întrucât, altfel, s-ar extinde domeniile rezervate de Constituție legii organice. De aceea, printr-o lege ordinară se pot modifica dispoziții dintr-o lege organică, dacă acestea nu conțin norme de natura legii organice, întrucât se referă la aspecte care nu sunt în directă legătură cu domeniul de reglementare al legii organice. În consecință, criteriul material este cel definitoriu pentru a analiza apartenența sau nu a unei reglementări la categoria legilor ordinare sau organice”.

5. Autorul sesizării susține că, din analiza prevederilor art. 10, art. 16 și art. 79 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2016, se poate constata că, din punct de vedere al criteriului material, acestea instituie derogări de la regulile generale privind regimul general al proprietății, și, prin urmare, aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 ar fi trebuit să se realizeze prin intermediul unei legi organice, potrivit art. 76 alin. (1) din Constituție, și nu prin intermediul unei legi ordinare, cum este cazul de față, potrivit art. 76 alin. (2) din Constituție.

6. Se susține, de asemenea, în cuprinsul sesizării, că art. 50 alin. (1), art. 57 și art. 60 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2016 au fost abrogate prin art. 1 pct. 9 din legea supusă controlului, dispoziții care prevăd că „Personalul C.N.I.R. este angajat pe bază de contract individual de muncă încheiat conform legii, numai prin concurs organizat pe baza unui regulament aprobat de consiliul de administrație, la propunerea directorului general al companiei, cu excepția directorului general, care deține contract de mandat potrivit legii, pentru care se organizează procedură de selecție, în condițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 109/2011 privind guvernarea corporativă a întreprinderilor publice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 111/2016”, că „La nivelul C.N.I.R. se încheie contract colectiv de muncă în condițiile stabilite de legislația muncii în vigoare”, iar „Condițiile de muncă, obligațiile generale și specifice, timpul de muncă și de odihnă, programele de perfecționare profesională a salariaților și alte condiții în care se desfășoară procesul muncii în cadrul C.N.I.R. se stabilesc prin contractul individual de muncă și contractul colectiv de muncă la nivel de companie, încheiat în condițiile legii.” Președintele României consideră că dispozițiile mai sus enunțate vizează aspecte care privesc aplicarea, cu privire la personalul C.N.I.R., a regimului juridic general privind raporturile de muncă, așa încât dispozițiile care abrogă reglementări privind

regimul general al raporturilor de muncă referitor la personalul C.N.I.R. ar trebui stabilite prin lege organică, și nu prin lege ordinară, sens în care face referire la Decizia Curții Constituționale nr. 442 din 10 iunie 2015, precitată.

7. Ținând cont de argumentele expuse mai sus, precum și de faptul că anumite dispoziții din Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România — S.A. și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A., precum și modificarea și completarea unor acte normative, vizează materia legii organice, Președintele României consideră că adoptarea acestei legi de către Parlament, în temeiul art. 76 alin. (2) din Constituție, încalcă dispozițiile constituționale ale art. 73 alin. (3) lit. m) și p) raportat la cele ale art. 76 alin. (1).

8. Tot din perspectiva viciilor de neconstituționalitate extrinsecă, Președintele României consideră că Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România — S.A. și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A., precum și modificarea și completarea unor acte normative, a fost adoptată cu încălcarea dispozițiilor art. 61 alin. (2) raportate la cele ale art. 75 alin. (3) din Constituție, care consacră principiul bicameralismului, astfel cum a fost dezvoltat în jurisprudența Curții Constituționale. În acest sens, învederează faptul că instanța constituțională a stabilit două criterii cumulative pentru a se determina cazurile în care se încalcă principiul bicameralismului: pe de o parte, existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Arată că, prin Decizia nr. 624 din 26 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 937 din data de 22 noiembrie 2016, Curtea a statuat că art. 75 alin. (3) din Constituție, atunci când folosește sintagma „*decide definitiv*” cu privire la Camera decizională, nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune ca proiectul sau propunerea legislativă adoptată de prima Cameră sesizată să fie dezbătută în Camera decizională, unde i se pot aduce modificări și completări. Însă, în acest caz, Camera decizională nu poate modifica substanțial obiectul de reglementare și configurația inițiativei legislative, cu consecința deturnării de la finalitatea urmărită de inițiator. Pentru a analiza respectarea principiului bicameralismului, Curtea a reținut că trebuie avut în vedere scopul inițial al legii și dacă există deosebiri majore, substanțiale, de conținut juridic, între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, respectiv, dacă există o configurație semnificativ diferită între formele adoptate de cele două Camere.

9. Or, arată autorul sesizării, din analiza dispozițiilor legii supuse controlului de constituționalitate rezultă faptul că Senatul, în calitate de primă Cameră sesizată, a adoptat legea în data de 22 decembrie 2016, în temeiul art. 115 alin. (5) teza a treia din Constituție, ca urmare a depășirii termenului de adoptare. În data de 2 septembrie 2017, Guvernul României a adoptat Ordonanța nr. 16/2017, având ca obiect modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016, iar Camera Deputaților a adoptat legea supusă controlului de constituționalitate în data de 11 aprilie 2018, preluând dispozițiile Ordonanței nr. 16/2017, în plus aducând noi modificări unor dispoziții ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016, după cum urmează: abrogarea art. 48—60, care reglementau aspecte fundamentale legate de structura organizatorică a C.N.I.R., la nivel central și local, precum și regimul juridic aplicabil raporturilor de muncă; încadrarea și promovarea

personalului C.N.I.R., precum și selectarea persoanelor cu funcții de conducere în C.N.I.R., salarizarea personalului etc.; abrogarea art. 62, care reglementa faptul că statutul C.N.I.R. este prevăzut în anexa 1 a Legii; abrogarea art. 76, care reglementa regulile privind stabilirea grilei de salarizare până la încheierea contractului colectiv de muncă la nivelul C.N.I.R.; precum și abrogarea art. 83 și a anexelor 1 și 2, care reglementau Statutul C.N.I.R. și Lista proiectelor de investiții care fac obiectul transferului către C.N.I.R., corelativ cu adoptarea unui nou articol prin care lista proiectelor de investiții care fac obiectul transferului către C.N.I.R. se aprobă prin ordin al ministrului transporturilor.

10. Arată, astfel că, prin raportare la prima condiție stabilită în jurisprudența Curții Constituționale pentru aprecierea respectării principiului bicameralismului, se poate observa că există deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Învederează că, în forma inițială a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016, adoptată de Senat, existau dispoziții consistente cu privire la aspecte esențiale privind organizarea și funcționarea C.N.I.R., precum și cu privire la regimul juridic aplicabil personalului C.N.I.R., în timp ce în forma adoptată de Camera Deputaților aceste dispoziții au fost abrogate. Totodată, prin raportare la a doua condiție stabilită în jurisprudența Curții Constituționale, apreciază că există o configurație semnificativ diferită între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului căci, în calitate de Cameră decizională, Camera Deputaților a modificat 20 de articole, inclusiv anexe ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016.

11. Pentru toate aceste argumente, autorul sesizării apreciază că legea supusă controlului de constituționalitate contravine dispozițiilor art. 61 alin. (2) raportate la art. 75 alin. (3) din Constituția României, care consacră principiul bicameralismului.

12. Cu privire la critica de neconstituționalitate intrinsecă, Președintele României consideră că Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România — S.A. și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A., precum și modificarea și completarea unor acte normative, contravine dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (5). Apreciază, astfel, că din analiza prevederilor legii supuse controlului de constituționalitate, și anume ale art. I pct. 8, potrivit cărora „*Structura organizatorică și numărul de posturi ale C.N.I.R., precum și încadrarea personalului se stabilesc prin hotărâre a Guvernului*”, precum și a celor ale art. I pct. 9, care abrogă art. 48—60 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2016, norme care vizează structura organizatorică și salarizarea personalului C.N.I.R., se constată că acestea nu respectă principiul supremației legilor și nici principiul securității raporturilor juridice, în componenta sa referitoare la accesibilitatea și previzibilitatea legii, așa cum a fost consacrat de Curtea Constituțională în jurisprudența sa, exemplul fiind Decizia nr. 30 din 27 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 117 din 16 februarie 2016, prin care Curtea a reținut că „*potrivit art. 8 alin. (4) teza întâi din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative «textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce», iar potrivit art. 36 alin. (1) din aceeași lege, «actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie». Deși normele de tehnică legislativă nu au valoare constituțională, Curtea a reținut că prin reglementarea acestora legiuitorul a impus o serie de criterii*

obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară.”

13. Apreciază că prin abrogarea dispozițiilor care vizează încheierea și derularea contractelor de muncă la nivelul C.N.I.R., precum și a dispozițiilor privind stabilirea drepturilor salariale ale personalului C.N.I.R., se aduce atingere art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta sa privind asigurarea securității raporturilor juridice, întrucât aspecte esențiale care vizează regimul juridic al raporturilor de muncă pentru personalul C.N.I.R. sunt eliminate din textul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016, urmând a fi stabilite prin hotărâre a Guvernului. Arată că, deși salariații C.N.I.R. nu reprezintă o categorie de funcționari publici care beneficiază de statut special stabilit prin lege, regimul juridic al raporturilor de muncă al acestora este stabilit prin Codul muncii, tocmai în ideea de a asigura o stabilitate a respectivelor raporturi între angajați și angajatori. Totodată, în acest caz, autorul sesizării apreciază că se poate reține și argumentul conform căruia, prin delegarea către Guvern a unei atribuții ce aparține în exclusivitate legiuitorului, sunt încălcate și dispozițiile art. 1 alin. (4) din Constituție referitoare la principiul separației și echilibrului puterilor în stat, precum și art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta sa referitoare la previzibilitatea și accesibilitatea legii.

14. Prin urmare, în considerarea argumentelor expuse, Președintele României solicită să se admită sesizarea de neconstituționalitate și să se constate că Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România — S.A. și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A., precum și modificarea și completarea unor acte normative, este neconstituțională.

15. În conformitate cu prevederile art. 16 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, obiecția de neconstituționalitate a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a comunica punctul lor de vedere.

16. **Președintele Camerei Deputaților** a transmis punctul său de vedere prin Adresa cu nr. 2/5.036 din 23 mai 2018, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 3.944 din 23 mai 2018, apreciind că, din examinarea considerentelor sesizării de neconstituționalitate prin raportare la dispozițiile constituționale invocate, aceasta este neîntemeiată.

17. Astfel, raportat la criticile de natură extrinsecă formulate, care vizează modul de adoptare a Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România — S.A. și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A., precum și modificarea și completarea unor acte normative, se menționează că aceasta a fost adoptată în temeiul prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituție, ca lege ordinară. Precizează, în acest sens, că „Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2016 este un act normativ de executare, de ducere la îndeplinire prin măsuri concrete de organizare și funcționare privind instituția Compania Națională de Investiții Rutiere — S.A. aflată sub autoritatea Ministerului Transportului. Aceste măsuri normative cuprinse în ordonanța de urgență menționată mai sus, potrivit domeniului de reglementare, nivelului reglementării normative și obiectului concret reglementat, nu pot fi norme de domeniul legii organice.”

În susținerea argumentelor sale privind modalitatea corectă de adoptare a actului normativ criticat, și anume, ca lege ordinară, arată că „un exemplu elocvent de lege ordinară pentru aprobarea unei ordonanțe de urgență este Legea nr. 47/2004 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 84/2003 pentru înființarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România — S.A. prin reorganizarea Regiei Autonome Administrația Națională a Drumurilor din România, «strămoșul» actului normativ supus cenzurii.”

18. Cu privire la susținerile referitoare la încălcarea dispozițiilor art. 75 alin. (3) din Constituție, președintele Camerei Deputaților menționează că, potrivit autorului obiecției de neconstituționalitate, adoptarea legii care face obiectul sesizării a fost realizată cu nerespectarea principiului bicameralismului, având în vedere „pe de o parte, existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului”. Și din această perspectivă, consideră că obiecția de neconstituționalitate nu poate fi reținută. Arată astfel că, într-adevăr, „instanța constituțională, în jurisprudența sa, a stabilit drept criterii esențiale cu privire la modul în care se apreciază asupra respectării principiului bicameralismului existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și existența unei configurații deosebite, semnificativ diferite, între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Însă principiul bicameralismului se reflectă nu numai în dualismul instituțional în cadrul Parlamentului, ci și în cel funcțional, așa cum se afirmă și în motivarea sesizării, deoarece art. 75 din Legea fundamentală stabilește competențe de legiferare potrivit cărora fiecare dintre cele două Camere are, în cazurile expres definite, fie calitatea de primă Cameră sesizată, fie de Cameră decizională. Ca atare, art. 61 alin. (2) din Constituție, consacră un bicameralism funcțional, în baza căruia procesul legislativ continuă chiar și în situația în care inițiativa legislativă este respinsă de către prima Cameră sesizată, și, cu atât mai mult, în cazul în care o inițiativă legislativă este adoptată tacit de către aceasta. Camera decizională trebuie să supună dezbaterii același obiect de reglementare, dar are libertate decizională, în sensul că nu este obligată să adopte aceeași soluție legislativă.” Învederează faptul că propunerea legislativă a fost adoptată de Senat și trimisă spre dezbateri Camerei Deputaților, cu aplicarea dispozițiilor art. 75 alin. (3) din Constituția României, republicată, potrivit cărora „După adoptare sau respingere de către prima Cameră sesizată, proiectul sau propunerea legislativă se trimite celeilalte Camere care va decide definitiv”.

19. Arată că, în ceea ce privește interpretarea sintagmei „decide definitiv” utilizată în art. 75 alin. (3) din Constituție, Curtea a statuat, prin Decizia nr. 624 din 26 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 937 din 22 noiembrie 2016, că aceasta „nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune ca proiectul sau propunerea legislativă adoptată de prima Cameră sesizată să fie dezbătută în Camera decizională, unde i se pot aduce modificări și completări”. Apreciază că aceasta este, de altfel, „rațiunea fundamentală a dispozițiilor art. 75 alin. (4) și (5) din Constituție, din care rezultă competența Camerei decizionale de a modifica și/sau completa textul proiectului de lege adoptat de prima Cameră sesizată, atât prin adoptarea unor prevederi noi, care intră în competența sa decizională, cât și a unora pentru care competența decizională aparține primei Camere sesizate. Singura condiție impusă de normele constituționale amintite este ca proiectul de lege să se întoarcă la prima Cameră sesizată pentru dispozițiile cu privire la care are competența de a decide definitiv. Modificările

constituționale reglementate în materia procedurii legislative au urmărit, de altfel, să realizeze o mai bună delimitare a atribuțiilor celor două Camere ale Parlamentului, prin redefinirea constituțională a elementelor sale”.

20. Referitor la această competență constituțională a celei de-a doua Camere sesizate, subliniază că forul constituțional a stabilit, în considerentele Deciziei nr. 624 din 26 octombrie 2016, că „în acest caz, Camera decizională nu poate, însă, modifica substanțial obiectul de reglementare și configurația inițiativei legislative, cu consecința deturnării de la finalitatea urmărită de inițiator”, iar din acest punct de vedere, consideră că, în calitate de Cameră decizională, Camera Deputaților a legiferat cu respectarea principiului constituțional pretins a fi fost încălcat, întrucât modificările operate în cursul procedurii legislative desfășurate la Camera Deputaților au avut în vedere aceeași materie pe care a reglementat-o și inițiatorul. Învederează, totodată, că în paragraful 46 din Decizia nr. 718 din 8 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 998 din 15 decembrie 2017, Curtea Constituțională statuează limitele principiului bicameralismului, subliniind că aplicarea acestui principiu nu poate avea ca efect „deturnarea rolului de Cameră de reflecție a primei Camere sesizate [...] în sensul că aceasta ar fi Camera care ar fixa în mod definitiv conținutul proiectului sau propunerii legislative (și, practic, conținutul normativ al viitoarei legi), ceea ce are drept consecință faptul că cea de-a doua Cameră, Camera decizională, nu va avea posibilitatea să modifice ori să completeze legea adoptată de Camera de reflecție, ci doar posibilitatea de a o aproba sau de a o respinge”. Sub acest aspect, „este de netăgăduit că principiul bicameralismului presupune atât conlucrarea celor două Camere în procesul de elaborare a legilor, cât și obligația acestora de a-și exprima prin vot poziția cu privire la adoptarea legilor; prin urmare, lipsirea Camerei decizionale de competența sa de a modifica sau de a completa legea astfel cum a fost adoptată de Camera de reflecție, deci de a contribui la procesul de elaborare a legilor, ar echivala cu limitarea rolului său constituțional și cu acordarea unui rol preponderent Camerei de reflecție în raport cu cea decizională în procesul de elaborare a legilor. Într-o atare situație, Camera de reflecție ar elimina posibilitatea Camerei decizionale de a conlucra la elaborarea actelor normative, aceasta din urmă putându-și doar exprima prin vot poziția cu privire la propunerea sau proiectul de lege deja adoptat de Camera de reflecție, ceea ce este de neconceput”. Având în vedere aceste considerente, președintele Camerei Deputaților consideră ca fiind neîntemeiată și această critică de neconstituționalitate extrinsecă, referitoare la încălcarea principiului bicameralismului.

21. Referitor la critica de neconstituționalitate intrinsecă formulată, raportată la dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, președintele Camerei Deputaților menționează că, astfel cum rezultă din susținerile autorului sesizării, această normă constituțională este încălcată prin „instituirea unei norme juridice, respectiv art. 1 pct. 8 și pct. 9 din legea supusă controlului constituționalității, ce precizează faptul că structura organizatorică și numărul de posturi al C.N.I.R. se stabilesc prin hotărâre a Guvernului și abrogă prevederi din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2016, ce vizau structura organizatorică și salarizarea C.N.I.R., apreciind că acestea nu respectă principiul supremației legilor și nici principiul securității raporturilor juridice, în componenta lor referitoare la accesibilitatea și previzibilitatea legii.” În acest context, președintele Camerei Deputaților arată că, prin Decizia nr. 733 din 10 iulie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 631 din 3 septembrie 2012, Curtea Constituțională, pronunțându-se asupra unor aspecte privitoare la lipsa de

claritate și previzibilitate, a statuat că acestea „nu reprezintă o veritabilă critică de neconstituționalitate, ci vizează, în fapt, probleme de aplicare a legii...”, aceste dispoziții neintrând în sfera de competență a Curții Constituționale, ci în competența exclusivă a Parlamentului de a interveni pe calea unor modificări, completări sau abrogări, pentru a asigura ordinea juridică necesară.

22. Tot referitor la criticile aduse cu privire la lipsa de previzibilitate, în punctul de vedere al Camerei Deputaților se menționează și practica Curții Europene a Drepturilor Omului în Cauza *Hertel contra Elveției*, unde se precizează că legea nu trebuie neapărat să fie însoțită de certitudini absolute. Certitudinea, chiar dacă este de dorit, este dublată uneori de o rigiditate excesivă, or, dreptul trebuie să știe să se adapteze schimbărilor de situație. În același context, referitor la precizia, claritatea și predictibilitatea actului normativ criticat, apreciază că acesta este redactat cu suficientă precizie, iar invocarea unei eventuale neclarități nu intră în sfera exercitării controlului de neconstituționalitate, ci, mai degrabă, ține de stricta interpretare și aplicare a legii. Mai mult, președintele Camerei Deputaților apreciază că reglementarea criticată răspunde exigențelor constituționale, întrucât limbajul juridic este clar și precis, având în vedere că în conținutul acestuia nu se regăsesc pasaje obscure sau soluții normative contradictorii, fiind redactat într-un stil specific normativ care prezintă norma instituită fără explicații sau justificări, prin folosirea cuvintelor în înțelesul lor curent din limba română. Conceptele și noțiunile utilizate sunt configurate în concordanță cu actul normativ de bază în care se integrează, iar detalierea diferitelor situații procedurale este departe de a fi ambiguă, fiind redată previzibil și univoc, cu respectarea Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

23. **Președintele Senatului și Guvernul** nu au comunicat punctul lor de vedere asupra obiecției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

24. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție, precum și ale art. 1, 10, 15 și 18 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

25. **Obiectul controlului de constituționalitate** îl constituie Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România — S.A. și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A., precum și modificarea și completarea unor acte normative, lege adoptată de Camera Deputaților — în calitate de Cameră decizională, la data de 11 aprilie 2018.

26. **În motivarea obiecției de neconstituționalitate**, autorul sesizării susține că legea care face obiectul controlului de constituționalitate contravine dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (5), în componenta referitoare la previzibilitatea și accesibilitatea legii, celor ale art. 73 alin. (3) lit. m) și p), potrivit cărora „*prin lege organică se reglementează (...) regimul juridic general al proprietății și al moștenirii, și (...) regimul general privind raporturile de muncă, sindicatele, patronatele și protecția socială*” raportat la art. 76 alin. (1) potrivit cărora „*Legile organice și hotărârile privind regulamentele Camerelor se adoptă cu votul majorității membrilor fiecărei Camere*”, precum și celor ale

art. 61 alin. (2), referitoare la structura bicamerală a Parlamentului, raportate la art. 75 alin. (3) privind sesizarea Camerei decizionale.

27. **Analizând admisibilitatea obiecției de neconstituționalitate**, sub aspectul obiectului și titularului sesizării, Curtea constată că sesizarea care formează obiectul Dosarului nr. 662A/2018 îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție, atât sub aspectul obiectului său, fiind vorba de o lege adoptată de Parlament și, încă, nepromulgată, cât și sub aspectul titularului dreptului de sesizare, aceasta fiind formulată de Președintele României. De asemenea, Curtea constată că obiecția de neconstituționalitate este admisibilă și din perspectiva termenului de sesizare, nefiind tardiv introdusă. În acest sens, Curtea reține că, în calitate de Cameră decizională, Camera Deputaților a adoptat legea pe 11 aprilie 2018, iar la data de 16 aprilie a fost depusă la secretarul general al Camerei Deputaților în vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale. La data de 18 aprilie 2018, legea adoptată a fost înaintată, pentru promulgare, Președintelui României care, la data de 7 mai 2018, a sesizat Curtea Constituțională în vederea exercitării controlului de constituționalitate *a priori*, deci în interiorul termenului de 20 de zile prevăzut în art. 77 alin. (1) din Constituție.

28. Examinând derularea procesul legislativ de adoptare a legii criticate, Curtea observă că proiectul de lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România — S.A. și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A., precum și modificarea și completarea unor acte normative, a fost inițiat de Guvern, și înregistrat, pentru dezbateră, la Senat, în data de 4 octombrie 2016, ca primă Cameră sesizată.

29. La data de 22 decembrie 2016, Senatul a adoptat tacit propunerea legislativă, ca urmare a depășirii termenului de adoptare, potrivit art. 115 alin. (5) teza a III-a din Constituția României. Forma adoptată de Senat a fost aceea a inițiatorului și cuprinde un articol unic, al cărui conținut normativ prevede faptul că „*Se aprobă Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România — S.A. și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A., precum și modificarea și completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 758 din 28 septembrie 2016.*”

30. La data de 1 februarie 2017, proiectul de lege a fost depus la Biroul Permanent al Camerei Deputaților, în calitate de Cameră decizională, potrivit prevederilor art. 75 din Constituție. Consiliul Legislativ a avizat favorabil proiectul de lege, prin avizul cu nr. 875 din 15 septembrie 2016. Comisia pentru industrii și servicii a avizat favorabil proiectul de lege, prin avizul cu nr. 4c-3/41/2017 din 15 februarie 2017. Comisia pentru muncă și protecție socială a avizat favorabil proiectul de lege, prin avizul cu nr. 4c-7/115/2017 din 21 februarie 2017. Comisia pentru buget, finanțe și bănci a avizat favorabil proiectul de lege, prin avizul cu nr. 4c-2/112/2017 din 14 septembrie 2017.

31. În conformitate cu prevederile art. 61 și art. 63 din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, cu modificările și completările ulterioare, cele două comisii sesizate în fond au dezbătut proiectul de lege în ședințe separate, și anume: Comisia pentru transporturi și infrastructură a examinat proiectul de lege în ședința din 5 decembrie 2017, la lucrările comisiei fiind prezenți un număr de 19 deputați, din totalul de 19 membri ai comisiei, iar Comisia juridică, de disciplină și imunități a examinat proiectul de lege în ședința din 27 februarie 2018.

Deputații au fost prezenți, conform listei de prezență. În urma dezbaterilor și a opiniilor exprimate, membrii celor două comisii sesizate în fond au hotărât, cu majoritate de voturi, adoptarea proiectului de Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România — S.A. și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A., precum și modificarea și completarea unor acte normative, cu amendamentele admise. Curtea observă că în cadrul amendamentelor admise (23) au fost preluate și prevederile Ordonanței Guvernului nr. 16/2017 pentru modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016. În raport cu obiectul și conținutul său, s-a apreciat că proiectul de lege face parte din categoria legilor ordinare.

32. În data de 10 aprilie 2018, proiectul de lege a fost înscris pe ordinea de zi a Camerei Deputaților, iar în data de 11 aprilie 2018 proiectul de lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 a fost adoptat de Camera Deputaților — Camera decizională (145 de voturi pentru, contra 7, abțineri 78, 2 nu au votat). În data de 18 aprilie 2018, legea a fost depusă la Președintele României pentru promulgare.

33. În esență, Curtea observă că, în motivarea sesizării, Președintele României formulează critici de neconstituționalitate extrinsecă, referitoare, pe de o parte, la faptul că legea ar fi trebuit să aibă caracter de lege organică, iar nu ordinară și, pe de altă parte, că în adoptarea legii au fost nesocotite exigențele principiului bicameralismului. De asemenea, argumentele aduse în motivarea obiecției de neconstituționalitate vizează și critici de neconstituționalitate intrinsecă, prin raportare la dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta referitoare la previzibilitatea și accesibilitatea legii.

34. Cu titlu preliminar, Curtea reține că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România — S.A. și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A., precum și modificarea și completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 758 din 28 septembrie 2016, a suferit o serie de modificări și abrogări prin Ordonanța Guvernului nr. 16/2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 703 din data de 30 august 2017. Așa cum se stipulează, atât în preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016, cât și în Expunerea de motive a proiectului de lege privind aprobarea acesteia, care face obiectul prezentului control de constituționalitate, obiectul reglementării îl constituie reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România, și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A., ca societate pe acțiuni, cu personalitate juridică, de interes strategic național, în vederea dezvoltării pe termen lung a rețelei de transport TEN-T Centrală și Globală, în conformitate cu obiectivele asumate față de Comisia Europeană, care va asigura serviciul public de dezvoltare a infrastructurii de transport rutiere pentru transportul populației și al mărfurilor, în condiții de siguranță a circulației, timpi de deplasare comparabili cu cei din Uniunea Europeană și confort în trafic. Se menționează, astfel, că „*odată cu înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A. este necesar să fie reglementat și regimul juridic al expropriilor pentru terenurile pe care urmează a se implementa proiectele de dezvoltare a infrastructurii, întrucât odată cu înființarea C.N.I.R. expropriile ar urma să se realizeze prin noua companie. De asemenea, este necesară reglementarea regimului juridic al terenurilor proprietate publică a statului român care urmează a fi utilizate de C.N.I.R. cu titlu de concesiune pentru dezvoltarea proiectelor de infrastructură*”

rutieră. În același timp, odată cu înființarea C.N.I.R. este necesar a fi reglementate regimul juridic al concesionărilor pentru terenurile proprietate publică a statului român destinate spațiilor de servicii situate de-a lungul autostrăzilor și drumurilor expres, precum și regimul juridic al subconcesionărilor.”

35. **Analizând obiecția de neconstituționalitate** din perspectiva criticilor de natură extrinsecă formulate, Curtea reține că o primă critică are în vedere faptul că Legea pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România — S.A. și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A., precum și modificarea și completarea unor acte normative a fost adoptată ca lege ordinară, în temeiul dispozițiilor constituționale ale art. 75 și art. 76 alin. (2), deși are în vedere dispoziții ce se încadrează în domeniul de reglementare al legii organice. În acest sens sunt prevederile art. 10, art. 16 și art. 79 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2016, care au următorul conținut normativ:

— Art. 10: *„Terenurile proprietate publică a statului român situate în zona de siguranță și zona de protecție a infrastructurii rutiere pe care urmează a se implementa proiecte de dezvoltare a infrastructurii rutiere sunt concesionate în mod direct către C.N.I.R., pe bază de contract de concesiune încheiat cu Ministerul Transporturilor, pe durata implementării proiectelor, fără licitație publică și fără plata redevenței, prin derogare de la prevederile art. 59 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 54/2006 privind regimul contractelor de concesiune de bunuri proprietate publică, aprobată cu modificări prin Legea nr. 22/2007.”;*

— Art. 16: *„Pe perioada implementării proiectelor de infrastructură de transport rutier, terenurile care sunt proprietate publică a statului român sunt concesionate în mod direct către C.N.I.R., pe bază de contract de concesiune încheiat cu Ministerul Transporturilor, fără licitație publică și fără plata redevenței, prin derogare de la prevederile art. 59 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 54/2006, aprobată cu modificări prin Legea nr. 22/2007.”;*

— Art. 79 alin. (1): *„Terenurile proprietate publică a statului român destinate spațiilor de servicii situate de-a lungul autostrăzilor și drumurilor expres se concesionează în mod direct, fără licitație publică și fără plata vreunei redevențe, pe bază de contract de concesiune, încheiat între Ministerul Transporturilor și Compania Națională de Investiții Rutiere — S.A., prin derogare de la prevederile art. 59 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 54/2006, aprobată cu modificări prin Legea nr. 22/2007.”*

36. Curtea observă că prevederile mai sus menționate vizează derogări de la un act normativ care stabilește regimul concesionării bunurilor proprietate publică, ca parte integrantă a regimului juridic al proprietății, respectiv de la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 54/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 569 din data de 30 iunie 2006, act normativ aprobat cu modificări prin Legea nr. 22/2007, lege adoptată de Parlamentul României cu caracter de lege organică, în condițiile art. 75 și art. 76 alin. (1) din Constituție. Ca atare, toate aceste reglementări din cuprinsul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 vizează regimul juridic general al proprietății, cu privire la care art. 136 alin. (4) din Constituție impune adoptarea de legi cu caracter organic.

37. În jurisprudența sa, Curtea a statuat că domeniul legilor organice este foarte clar delimitat prin textul Constituției, fiind de strictă interpretare (Decizia nr. 53 din 18 mai 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 312 din 9 noiembrie 1994), astfel încât legiuitorul va adopta legi organice numai în acele domenii. Curtea, spre exemplu, prin Decizia nr. 88 din

2 iunie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 207 din 3 iunie 1998, Decizia nr. 548 din 15 mai 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 495 din 2 iulie 2008, sau Decizia nr. 786 din 13 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 400 din 12 iunie 2009, a stabilit că „este posibil ca o lege organică să cuprindă, din motive de politică legislativă, și norme de natura legii ordinare, dar fără ca aceste norme să capete natură de lege organică, întrucât, altfel, s-ar extinde domeniile rezervate de Constituție legii organice. De aceea, printr-o lege ordinară se pot modifica dispoziții dintr-o lege organică, dacă acestea nu conțin norme de natura legii organice, întrucât se referă la aspecte care nu sunt în directă legătură cu domeniul de reglementare al legii organice. În consecință, criteriul material este cel definitoriu pentru a analiza apartenența sau nu a unei reglementări la categoria legilor ordinare sau organice” (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 442 din 10 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 526 din 15 iulie 2015, paragraful 30). De asemenea, Curtea Constituțională a statuat că „ori de câte ori o lege derogă de la o lege organică, ea trebuie calificată ca fiind organică, întrucât intervine tot în domeniul rezervat legii organice” (Decizia nr. 442 din 10 iunie 2015, paragraful 29, sau Decizia nr. 89 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 13 aprilie 2017, paragraful 38).

38. Cu privire la concesionare, Curtea reține că, potrivit art. 136 alin. (4) din Constituție, *„Bunurile proprietate publică sunt inalienabile. În condițiile legii organice, ele pot fi date în administrare regiilor autonome ori instituțiilor publice sau pot fi concesionate ori închiriate; de asemenea, ele pot fi date în folosință gratuită instituțiilor de utilitate publică”*. Dreptul de concesiune, ca drept real corespunzător proprietății publice, este prevăzut cu titlu generic în Codul civil, act normativ adoptat ca lege organică. Acesta îi dedică trei articole, art. 871 — art. 873, care cuprind caracterizarea de principiu a dreptului de concesiune. Reglementarea care instituie regulile concrete aplicabile în materia concesionării bunurilor proprietate publică este reprezentată de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 54/2006 privind regimul contractelor de concesiune de bunuri proprietate publică, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 569 din 30 iunie 2006, așadar un act normativ prin care, potrivit art. 115 alin. (5) din Constituție, se poate legifera în domeniile rezervate legii organice. (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 89 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 13 aprilie 2017).

39. Prin urmare, întrucât prevederile art. 10, 16 și 79 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2016 statuează că terenurile care sunt proprietate publică a statului român sunt concesionate în mod direct către C.N.I.R., pe bază de contract de concesiune încheiat cu Ministerul Transporturilor, fără licitație publică și fără plata redevenței, prin derogare de la prevederile art. 59 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 54/2006, aprobată cu modificări prin Legea nr. 22/2007, instituind, astfel, derogări de la regulile generale privind regimul juridic general al proprietății, Curtea constată că Legea de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România — S.A. și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A., precum și modificarea și completarea unor acte normative, trebuie adoptată ca lege organică, potrivit dispozițiilor constituționale ale art. 76 alin. (1) și cu respectarea art. 136 alin. (4), și nu ca lege ordinară, astfel cum s-a procedat.

40. O altă critică de natură extrinsecă, formulată tot din perspectiva modalității de adoptare a Legii de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016, are în vedere împrejurarea că, prin legea supusă controlului de constituționalitate, se modifică și se abrogă dispoziții care vizează, în opinia autorului sesizării, regimul juridic general privind raporturile de muncă ale personalului Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A. În acest context, Curtea reține că personalul C.N.I.R. este angajat pe bază de contract individual de muncă, încheiat conform legii, și nu intră în categoria funcționarilor publici. De asemenea, Curtea observă că legea care face obiectul sesizării aduce cu sine o serie de evenimente legislative, și anume art. 1 pct. 8 modifică art. 47 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2016, în sensul că „*structura organizatorică și numărul de posturi ale C.N.I.R., precum și încadrarea personalului se stabilesc prin hotărâre a Guvernului*”, iar art. 1 pct. 9 abrogă prevederile art. 48—60 și art. 76 din ordonanța de urgență precitată, care vizează încheierea și derularea contractelor de muncă la nivelul C.N.I.R., precum și stabilirea drepturilor salariale ale personalului C.N.I.R. Curtea constată, însă, că aceste modificări legislative nu vizează regimul general privind raporturile de muncă și, prin urmare, dispozițiile art. 73 alin. (3) lit. p) din Constituție nu au incidență în cauza de față.

41. Cu privire la critica de neconstituționalitate extrinsecă referitoare la încălcarea dispozițiilor art. 61 alin. (2) raportate la cele ale art. 75 alin. (3) din Constituție, care consacră principiul bicameralismului, Curtea reține că, pe cale jurisprudențială, au fost stabilite două criterii esențiale pentru a se determina cazurile în care, prin procedura legislativă, se încalcă principiul bicameralismului. Acestea constau, pe de o parte, în existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, în existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Întrunirea cumulativă a celor două criterii este de natură a afecta principiul constituțional care guvernează activitatea de legiferare a Parlamentului, plasând pe o poziție privilegiată Camera decizională, cu eliminarea, în fapt, a primei Camere sesizate din procesul legislativ (Decizia nr. 710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din data de 28 mai 2009, Decizia nr. 413 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 4 mai 2010, Decizia nr. 1.533 din 28 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 20 decembrie 2011, Decizia nr. 62 din 7 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 161 din 3 martie 2017, paragraful 29, Decizia nr. 89 din 28 februarie 2017, paragraful 54, sau Decizia nr. 377 din 31 mai 2017, paragraful 44).

42. Stabilind limitele principiului bicameralismului, Curtea a apreciat că aplicarea acestui principiu nu poate avea ca efect deturnarea rolului de Cameră de reflecție a primei Camere sesizate, în sensul că aceasta ar fi Camera care ar fixa în mod definitiv conținutul proiectului sau propunerii legislative (și, practic, conținutul normativ al viitoarei legi), ceea ce are drept consecință faptul că cea de-a doua Cameră, Camera decizională, nu va avea posibilitatea să modifice ori să completeze legea adoptată de Camera de reflecție, ci doar posibilitatea de a o aproba sau de a o respinge. Sub aceste aspecte este de netăgăduit că principiul bicameralismului presupune atât conlucrarea celor două Camere în procesul de elaborare a legilor, cât și obligația acestora de a-și exprima prin vot poziția cu privire la adoptarea legilor (Decizia nr. 1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012, Decizia nr. 89 din

28 februarie 2017, paragraful 55). Bicameralismul nu înseamnă însă, ca ambele Camere să se pronunțe asupra unei soluții legislative identice, în Camera decizională putând exista abateri inerente de la forma adoptată de Camera de reflecție, desigur, fără schimbarea obiectului esențial al proiectului de lege/prounerii legislative. A nega posibilitatea Camerei decizionale de a se îndepărta de la forma votată în Camera de reflecție ar însemna limitarea rolului său constituțional, iar caracterul decizional atașat acesteia devine iluzoriu. S-ar ajunge la un veritabil mimetism, în sensul că cea de-a doua Cameră se va identifica, în ceea ce privește activitatea sa legislativă, cu prima Cameră, neputându-se îndepărta în niciun fel de la soluțiile legislative pentru care a optat prima Cameră, ceea ce este contrar, până la urmă, chiar ideii de bicameralism. Prin urmare, nu se poate susține încălcarea principiului bicameralismului, atât timp cât legea adoptată de Camera decizională se referă la aspectele principiale pe care le-a avut în vedere propunerea/proiectul de lege în forma sa însușită de Camera de reflecție. În acest sens, modificările aduse formei adoptate de Camera de reflecție trebuie să cuprindă o soluție legislativă care păstrează concepția de ansamblu a acesteia și să fie adaptate în mod corespunzător, prin stabilirea unei soluții legislative alternative/complementare care nu se abate de la forma adoptată de Camera de reflecție, în condițiile în care aceasta este mai cuprinzătoare sau mai bine articulată în cadrul ansamblului legii, cu realizarea anumitor coroborări inerente oricărei modificări (Decizia nr. 765 din 14 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 134 din 21 februarie 2017, paragrafele 37 și 38, sau Decizia nr. 377 din 31 mai 2017, paragraful 45).

43. Curtea a stabilit că art. 75 alin. (3) din Constituție, folosind sintagma „*decide definitiv*” cu privire la Camera decizională, nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune ca proiectul sau propunerea legislativă adoptată de prima Cameră sesizată să fie dezbătută în Camera decizională, unde i se pot aduce modificări și completări. Curtea a subliniat că, în acest caz, Camera decizională nu poate, însă, modifica substanțial obiectul de reglementare și configurația inițiativei legislative, cu consecința deturnării de la finalitatea urmărită de inițiator (Decizia nr. 624 din 26 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 937 din 22 noiembrie 2016, Decizia nr. 89 din 28 februarie 2017, paragraful 56, sau Decizia nr. 377 din 31 mai 2017, paragraful 46).

44. Referitor la obiectul sesizării din cauza de față, Curtea subliniază că, astfel cum se observă din derularea procesului legislativ, proiectul de lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România — S.A. și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A., precum și modificarea și completarea unor acte normative, a fost adoptat tacit de Senat, în calitate de primă Cameră sesizată, în forma depusă de inițiator, în data de 22 decembrie 2016, în temeiul art. 115 alin. (5) teza a treia din Constituție, ca urmare a depășirii termenului de adoptare.

45. Curtea reține, de asemenea, că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2016 a fost modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 16/2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 703 din 30 august 2017, modificări justificate de Guvern de cadrul legislativ ambiguu, precum și de o serie de disfuncționalități sesizate în aplicarea prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016.

46. Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, a adoptat legea supusă controlului de constituționalitate în data de 11 aprilie 2018, preluând dispozițiile Ordonanței Guvernului

nr. 16/2017, operând, totodată, o serie de noi modificări ale unor prevederi ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016, și anume: abrogarea art. 48—60, care reglementează aspecte legate de structura organizatorică a C.N.I.R., la nivel central și regional, precum și regimul juridic aplicabil raporturilor de muncă, respectiv încadrarea și promovarea personalului C.N.I.R., selectarea persoanelor cu funcții de conducere în C.N.I.R., salarizarea personalului etc.; abrogarea art. 62, care reglementează faptul că statutul C.N.I.R. este prevăzut în anexa 1 a legii, precum și abrogarea art. 83 și a anexelor 1 și 2, care cuprind Statutul C.N.I.R. și Lista proiectelor de investiții care fac obiectul transferului către C.N.I.R., corelativ cu adoptarea unui nou articol prin care lista proiectelor de investiții care fac obiectul transferului către C.N.I.R. se aprobă prin ordin al ministrului transporturilor; abrogarea art. 76, care reglementează regulile privind stabilirea grilei de salarizare până la încheierea contractului colectiv de muncă la nivelul C.N.I.R.

47. În acest context, raportat la prima condiție, stabilită în jurisprudența Curții, pentru aprecierea respectării principiului bicameralismului, și anume existența unor deosebiri majore, substanțiale, de conținut juridic, între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului, Curtea consideră că deosebirile de conținut normativ dintre cele două forme ale legii conduc la concluzia nesocotirii principiului bicameralismului, prin existența unei viziuni diferite a Camerei decizionale față de Camera de reflecție — Senatul, asupra anumitor elemente de substanță ale legii. Ca urmare a intervenției Camerei Deputaților, în calitate de Cameră decizională, asupra formei adoptate de către Senat, au fost modificate dispoziții referitoare la structura organizatorică și salarizarea personalului C.N.I.R. Astfel, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2016, astfel cum a fost adoptată, prin lege, de Senat, cuprinde reglementări consistente cu privire la organizarea și funcționarea C.N.I.R., precum și referitoare la regimul juridic aplicabil personalului C.N.I.R., la art. 47 alin. (1) prevăzându-se că „*numărul de posturi și structura organizatorică ale C.N.I.R. se aprobă de către adunarea generală a acționarilor, cu avizul consiliului de administrație, la propunerea directorului general*”, în timp ce,

potrivit modificării operate prin art. I pct. 8 din legea care face obiectul sesizării, „*structura organizatorică și numărul de posturi ale C.N.I.R., precum și încadrarea personalului se stabilesc prin hotărâre a Guvernului*.” În același sens, sunt și abrogările art. 48—60 și art. 76 din forma propusă spre aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016.

48. Totodată, și în ceea ce privește a doua condiție, Curtea observă că există o configurație semnificativ diferită între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului căci, în calitate de Cameră decizională, Camera Deputaților a modificat substanțial un număr considerabil de articole, inclusiv anexe ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016, comparativ cu cea adoptată de Senat, respectiv aceea propusă de inițiator, sub forma unui articol unic. Așa fiind, deși ambele forme adoptate de cele două Camere ale Parlamentului vizează aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016, Camera decizională — Camera Deputaților a adus modificări și completări care nu se circumscriu reglementărilor avute în vedere de prima Cameră sesizată.

49. În consecință, având în vedere că forma adoptată de Camera Deputaților modifică substanțial configurația formei adoptate de Senat, Curtea constată că au fost încălcate și dispozițiile art. 61 alin. (2) raportate la art. 75 alin. (3) din Constituție, referitoare la principiul bicameralismului, astfel cum a fost dezvoltat în jurisprudența Curții Constituționale.

50. Având în vedere constatarea viciilor de neconstituționalitate extrinsecă determinate de modalitatea de adoptare a legii care face obiectul sesizării, precum și de încălcarea principiului bicameralismului, Curtea constată, în acord cu jurisprudența sa, că nu mai este necesară examinarea criticilor de neconstituționalitate intrinsecă formulate de autorul obiecției de neconstituționalitate, raportate la art. 1 alin. (5) din Constituție (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 89 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 13 aprilie 2017, paragraful 67, sau Decizia nr. 747 din 4 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 922 din 11 decembrie 2015, paragraful 35).

51. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată și constată că prevederile Legii pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 55/2016 privind reorganizarea Companiei Naționale de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România — S.A. și înființarea Companiei Naționale de Investiții Rutiere — S.A., precum și modificarea și completarea unor acte normative sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 6 iunie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Ingrid Alina Tudora

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 393

din 6 iunie 2018

referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 lit. d) și e), art. 2 alin. (4) și ale art. 4 alin. (2) din Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018 privind constituirea Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru elaborarea Codului administrativ și ale pct. II din anexa la aceasta

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Claudia-Margareta Krupenschi	— magistrat-asistent-șef

1. Pe rol se află soluționarea sesizării de neconstituționalitate a Hotărârii Parlamentului României nr. 20/2018 privind constituirea Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru elaborarea Codului administrativ, sesizare formulată de Grupul parlamentar al Partidului Uniunea Salvați România din Senat, în temeiul prevederilor art. 146 lit. l) din Constituție și art. 27 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

2. Cu Adresa nr. 2.177 din 8 mai 2018, secretarul general al Senatului a transmis Curții Constituționale sesizarea formulată, care a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 3.384 din 8 mai 2018 și constituie obiectul Dosarului nr. 667/L/2/2018.

3. În motivarea sesizării de neconstituționalitate se arată că Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018 contravine dispozițiilor art. 74 alin. (1), art. 147 alin. (4), art. 1 alin. (5) și art. 64 alin. (4) și (5) din Constituție.

4. Dispozițiile art. 1 lit. e) din hotărârea examinată încalcă prevederile art. 74 alin. (1) și ale art. 147 alin. (4) din Legea fundamentală, deoarece atribuie Comisiei speciale comune pentru elaborarea Codului administrativ „rol de inițiator al propunerilor legislative în domeniul care face obiectul Comisiei”. Or, normele constituționale invocate enumeră expres și limitativ titularii dreptului de inițiativă legislativă — Guvernul, deputații, senatorii sau un număr de cel puțin 100.000 de cetățeni — fără ca printre aceștia să se numere și comisia parlamentară. În același sens a stabilit și Curtea Constituțională prin Decizia nr. 828/2017, reținând că, „de principiu, elaborarea nu înseamnă ca însăși Comisia specială să inițieze proiectul/propunerea legislativă, pentru că aceasta nu are drept de inițiativă legislativă”. Rolul de inițiator atribuit de dispozițiile art. 1 lit. e) Comisiei speciale comune presupune recunoașterea unui veritabil drept de inițiativă legislativă al acestei comisii, căruia îi corespunde obligația corelativă a Parlamentului de a dezbate inițiativa promovată și nu se rezumă la simpla elaborare a unei propuneri legislative ce ar fi fost promovată în Parlament de unul dintre subiectele de drept prevăzute de art. 74 alin. (1) din Constituție.

5. Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018 contravine prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituție prin aceea că prevederile art. 1 lit. d) stabilesc drept obiectiv al Comisiei „centralizarea, în vederea examinării, a inițiativelor legislative care reglementează materia”. Se precizează că, în prezent, în Parlamentul României se află, în diferite etape ale procedurii

legislative, o serie de propuneri legislative ce vizează domeniul administrației publice. De asemenea, până la constituirea comisiei în discuție, proiectul Codului administrativ a parcurs deja anumite etape, fiind înregistrat la Senat, primind avizul Consiliului Legislativ, punctul de vedere al Guvernului și avizul Comisiei juridice, de numiri, disciplină și imunități, respectiv al Comisiei pentru drepturile omului, culte și minorități și fiind trimis pentru raport la Comisia pentru administrație publică și organizarea teritoriului, comisie sesizată în fond. În aceste condiții, prevederile art. 1 lit. d) sunt neclare, deoarece, prin folosirea sintagmei „în vederea examinării”, nu se poate cunoaște cu precizie dacă propunerile legislative ce reglementează materia aflate în curs de legiferare (propuneri de modificare a Legii administrației publice locale nr. 215/2001, a Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici sau cea referitoare la Codul administrativ, mai sus amintită) vor fi transferate Comisiei speciale, în calitate de comisie sesizată în fond, și își vor continua parcursul sau, din contră, Comisia specială va realiza doar o examinare a acestora, fiind menținute comisiile sesizate în fond pentru întocmirea raportului de admitere sau respingere asupra prevederilor respectivelor propuneri legislative.

6. Astfel, obiectivul stabilit de art. 1 lit. d) din Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018, prin modul său imprecis de redactare, contravine exigențelor impuse de art. 1 alin. (5) din Constituție, precum și jurisprudenței în materie a Curții Constituționale (deciziile nr. 189/2006, nr. 647/2006, nr. 903/2010, nr. 447/2013).

7. Art. 2 alin. (4) din hotărârea atacată prevede faptul că, „În condițiile în care unul dintre membrii Comisiei se află în imposibilitatea de a participa la lucrări, grupurile parlamentare vor desemna un înlocuitor”. Contrar prevederilor art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, textul indicat nu precizează care dintre grupurile parlamentare va desemna de fiecare dată un înlocuitor pentru situația descrisă, ceea ce ar putea genera dificultăți în aplicarea sa, precum și o premisă pentru încălcarea configurației politice a comisiilor parlamentare, prevăzută de art. 64 alin. (5) din Constituție, consacrată și în jurisprudența Curții Constituționale prin deciziile nr. 209/2012 și nr. 206/2018.

8. Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018 contravine art. 64 alin. (5) din Constituție și prin faptul că la pct. II al anexei sale stabilește distribuția funcțiilor de conducere din cadrul biroului Comisiei cu încălcarea configurației parlamentare, astfel cum aceasta rezultă din actuala legislație și potrivit căreia ponderea partidelor politice este, în această ordine, PSD, PNL, USR și ALDE. Or, anexa ce face parte integrantă din hotărârea contestată stabilește, cu privire la componența biroului Comisiei, că funcția de președinte revine Grupului parlamentar al PSD, cea de vicepreședinte, Grupului parlamentar al PNL și cea de secretar, Grupului parlamentar ALDE, cu excluderea, deci, a reprezentării la acest nivel a Grupului parlamentar al USR — autor al sesizării.

9. În sfârșit, ultima critică vizează dispozițiile art. 4 alin. (2), care stabilesc caracterul deschis al votului prin care se iau hotărârile Comisiei. Or, Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului prevede, la art. 25, faptul că „Votul în comisie este, de regulă, deschis. Comisia poate decide ca anumite hotărâri să fie luate prin vot secret.” Prin urmare, hotărârea criticată elimină posibilitatea adoptării prin vot secret a hotărârilor Comisiei, ceea ce contravine prevederilor art. 64 alin. (4) și ale art. 147 alin. (4) din Constituție, având în vedere faptul că, prin Decizia nr. 828/2017, paragraful 59, Curtea a arătat că decizia constituirii unei comisii parlamentare comune trebuie realizată „cu respectarea prevederilor constituționale și regulamentare”.

10. În conformitate cu dispozițiile art. 27 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președintelui Camerei Deputaților și președintelui Senatului pentru a comunica punctul de vedere al Biroului permanent al Camerei Deputaților și al celui al Senatului.

11. **Biroul permanent al Senatului**, prin Adresa nr. XXXV/2.470 din 22 mai 2018, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 3.939 din 22 mai 2018, a transmis punctul său de vedere, prin care se arată că actul normativ contestat nu contravine prevederilor constituționale invocate, sesizarea fiind neîntemeiată.

12. Cu privire la criticile referitoare la art. 1 lit. e), potrivit cărora acest text atribuie Comisiei speciale dreptul de inițiativă legislativă, contrar art. 74 alin. (1) din Constituție, se precizează că, în dreptul parlamentar, izvor de drept îl constituie și cutuma stabilită prin voința legiuitorilor, acceptată formal sau tacit de organele de conducere și de decizie ale fiecărei Camere legiuitoare. Este astfel cunoscut și acceptat în practica parlamentară că membrii unei comisii înființate ad-hoc pentru elaborarea sau avizarea unor propuneri legislative își vor asuma formal propunerea legislativă astfel elaborată sau amendamentele și le vor semna. În final, propunerea va aparține parlamentarilor semnatori, și nu comisiei ai cărei membri au fost aceștia.

13. Se apreciază că nici prevederile art. 1 lit. d) din Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018 nu încalcă exigențele de calitate a legii, impuse de art. 1 alin. (5) din Constituție. Deși, într-adevăr, din cuprinsul normelor criticate nu rezultă dacă propunerile legislative conexe materiei administrative, aflate deja în procedură parlamentară, vor fi sau nu preluate în vederea examinării de către Comisia specială comună, se arată că este dreptul inițiatorilor acestora să le retragă, în condițiile art. 97 din Regulamentul Senatului sau ale art. 96 alin. (1) din Regulamentul Camerei Deputaților. Prin urmare, nu există nicio piedică pentru ca aceste propuneri legislative să fie examinate și luate în considerare de Comisia specială comună.

14. Nu pot fi reținute nici criticile referitoare la neclaritatea prevederilor art. 2 alin. (4) din hotărârea examinată, deoarece, cu privire la desemnarea unui înlocuitor în situația imposibilității participării la lucrări a unui membru al Comisiei, se aplică art. 62 alin. (1) din Regulamentul Senatului, potrivit căruia „Senatorul care absentează nemotivat la trei ședințe ale unei comisii speciale, de anchetă sau de mediere va fi înlocuit de drept de grupul parlamentar respectiv”.

15. Cu privire la nerespectarea configurației politice în desemnarea membrilor Comisiei speciale comune, se arată că „configurația politică a fiecărei Camere se stabilește în funcție de anumiți algoritmi prin negocieri realizate de liderii grupurilor parlamentare, alocarea numărului de membri aparținând grupurilor constituind rezultatul negocierilor respective”.

16. Referitor la impunerea, contrar prevederilor regulamentare, a procedurii prin vot deschis, astfel cum prevede art. 4 alin. (2), se arată că, potrivit normelor regulamentare

invocate, comisia poate decide oricând ca anumite hotărâri să fie luate prin vot secret. „Ca atare, nici nu era necesar ca în textul hotărârii criticate să se menționeze și posibilitatea votului secret, de vreme ce aceasta era deja reglementată.”

17. **Biroul permanent al Camerei Deputaților**, prin Adresa nr. 2/4.797 din 17 mai 2018, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 3.747 din 17 mai 2018, a transmis punctul său de vedere prin care solicită respingerea sesizării ca inadmisibilă, în principal, și ca neîntemeiată, în secundar, pentru următoarele argumente:

18. Se susține că, deși Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018 poate constitui, potrivit art. 27 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, obiect al controlului de constituționalitate, Curtea Constituțională a stabilit, pe cale jurisprudențială, o serie de condiții de admisibilitate în materie, arătând că pot fi supuse controlului de constituționalitate numai acele hotărâri ale Parlamentului care afectează valori, reguli și principii constituționale sau, după caz, organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor de rang constituțional (deciziile nr. 53/2011, nr. 54/2011, nr. 727/2012 și nr. 41/2014). În ceea ce privește hotărârile ce vizează organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor de rang constituțional, norma de referință, potrivit Curții Constituționale, poate fi atât o dispoziție de rang constituțional, cât și de nivel infraconstituțional, cu respectarea dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție.

19. Cauza dedusă judecării pe calea contenciosului constituțional nu vizează însă niciuna dintre cele două situații anterior expuse. Prin Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018 se constituie o comisie specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru elaborarea Codului administrativ. Din analiza obiectivelor Comisiei speciale rezultă faptul că realizarea acestora conform propriilor proceduri parlamentare nu se reflectă într-o instituție de rang constituțional, nu vizează organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor de rang constituțional și nu afectează principiul constituțional al organizării interne a Camerelor Parlamentului prevăzut de art. 64 alin. (4) din Constituție, drept pentru care în cazul dedus judecării se apreciază, în punctul de vedere, că nu operează regimul de protecție constituțională pe care Curtea Constituțională l-a statuat, motiv pentru care se solicită respingerea sesizării în cauză ca inadmisibilă.

20. Cu privire la criticile formulate referitoare la art. 1 lit. d) și e) din Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018, se apreciază că acestea sunt neîntemeiate, deoarece nu contravin normelor constituționale invocate. În considerarea prevederilor art. 64 alin. (4) din Constituție, atât jurisprudența Curții Constituționale (deciziile nr. 48/1994 și nr. 209/2012), cât și normele art. 8 alin. (1) din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului stabilesc natura comisiilor parlamentare permanente, de anchetă sau comisii speciale, comune ori separate, de organe interne de lucru ale Camerelor Parlamentului, a căror activitate are caracter pregătit pentru a oferi forului deliberativ toate elementele necesare adoptării deciziei.

21. Din analiza sistematică a prevederilor hotărârii Parlamentului României ce face obiectul controlului de constituționalitate rezultă cu evidență că prevederea de la lit. e) a art. 1 trebuie înțeleasă în sensul statuat de Curtea Constituțională în Decizia nr. 828/2017, respectiv „concepe o propunere legislativă care poate face obiectul unei inițiative legislative ulterioare”. Mai mult decât atât, Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru elaborarea Codului administrativ nu va iniția nicio propunere legislativă, ci a solicitat Biroului permanent al Senatului sesizarea în fond cu Propunerea legislativă privind Codul administrativ al României (L132/2018), asupra căreia va întocmi raport. Totodată, prin

Adresa nr. 776 din 8.05.2018, secretarul general al Senatului a comunicat Comisiei speciale comune faptul că Biroul permanent al Senatului a decis desesizarea Comisiei pentru administrație publică și organizarea teritoriului din Senat și sesizarea Comisiei speciale comune cu Propunerea legislativă privind Codul administrativ al României, aceasta preluând inclusiv amendamentele depuse asupra propunerii legislative în cauză.

22. În ceea ce privește critica autorilor sesizării referitoare la neclaritatea sintagmei „*în vederea examinării*” din cuprinsul lit. d) a art. 1, se arată că, la solicitarea Comisiei speciale comune, atât Secretariatul general al Senatului, cât și Secretariatul general al Camerei Deputaților au comunicat Comisiei speciale comune lista cu inițiativele legislative aflate în procedură, niciuna dintre aceste inițiative neavând ca obiect Codul administrativ, cu excepția propunerii legislative privind Codul administrativ al României (L132/2018), cu care Comisia a fost și sesizată în fond. Mai mult decât atât, Comisia specială comună a decis faptul ca inițiativele legislative din listele comunicate de secretariatele generale ale Camerei Deputaților și Senatului să își continue procedura obișnuită, decizie comunicată secretariatelor generale ale Camerei Deputaților și Senatului. Prin urmare, criticile de neconstituționalitate formulate nu sunt fondate.

23. Cu privire la criticile formulate referitoare la art. 2 alin. (4) din Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018, se apreciază că și acestea sunt nefondate, având în vedere că textul vizat trebuie înțeles prin corelare cu întregul cuprins al hotărârii Parlamentului României în cauză. Astfel, anexa acestei hotărâri prevede componența nominală a Comisiei speciale comune, iar în dreptul fiecărui nume este statuat Grupul parlamentar. Coroborând prevederile art. 2 alin. (4) cu prevederile anexei, rezultă fără echivoc faptul că înlocuitorul este propus de Grupul parlamentar statuat în dreptul numelui membrului care nu poate participa la ședință.

24. Cu privire la criticile formulate referitoare la pct. II din anexa Hotărârii Parlamentului României nr. 20/2018, se solicită respingerea acestora ca neîntemeiate, deoarece repartizarea numărului de membri ai Comisiei speciale comune fiecărui grup parlamentar s-a realizat cu respectarea principiului configurației politice. Raportând numărul de 15 membri ai Comisiei la numărul total de parlamentari de 465 (cifre redade de autorul sesizării), rezultă un coeficient al configurației politice de 0,032/grup parlamentar. În acest sens, înmulțind coeficientul de 0,032 cu numărul membrilor fiecărui grup parlamentar rezultă strict numărul de membri deja repartizat fiecărui grup parlamentar prin anexa hotărârii care face obiect al controlului de constituționalitate. În consecință, având în vedere configurația politică atât a USR, cât și cea a ALDE, rezultă că fiecăruia îi revine câte un loc. Aflați la egalitate, Plenul suveran al Parlamentului a decis ca funcția de secretar al Comisiei speciale comune să revină ALDE.

25. În sfârșit, cu privire la criticile formulate referitoare la art. 4 alin. (2), se solicită respingerea acestora ca nefondate, având în vedere faptul că modalitatea de vot privește o lucrare pregătitoare votului suveran al Senatului, respectiv al Camerei Deputaților, așa cum a statuat și Curtea Constituțională prin deciziile nr. 48/1994, nr. 209/2012 și Decizia nr. 61/2018. Rolul premergător al comisiilor ca organe de lucru rezidă în natura raportului întocmit de comisia sesizată în fond, acesta având rolul și natura unei lucrări pregătitoare pentru dezbateră în plenul fiecărei Camere și reprezintă rezultatul votului membrilor acestei comisii. Mai mult decât atât, se precizează că art. 16 din Regulamentul Comisiei speciale comune statuează că propriile prevederi se completează cu cele ale Regulamentului Camerei Deputaților, Regulamentului Senatului, Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, motiv pentru care capătul de cerere referitor la art. 4 alin. (2) rămâne fără obiect.

CURTEA,

examinând sesizarea de neconstituționalitate, punctele de vedere ale Biroului permanent al Senatului și Biroului permanent al Camerei Deputaților, raportul întocmit de judecătorul-raportor, hotărârea criticată, raportată la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

26. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă să se pronunțe, în temeiul dispozițiilor art. 146 lit. l) din Constituție și ale art. 3 alin. (2), art. 10, 27 și 28 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, asupra constituționalității Hotărârii Parlamentului României nr. 20/2018.

27. **Obiectul controlului de constituționalitate** îl constituie, potrivit autorului sesizării, Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018 privind constituirea Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru elaborarea Codului administrativ, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 341 din 19 aprilie 2018. Analizând sesizarea, Curtea observă că aceasta nu cuprinde critici de neconstituționalitate extrinsecă, ci vizează, punctual, neconstituționalitatea intrinsecă a prevederilor art. 1 lit. d) și e), art. 2 alin. (4) și ale art. 4 alin. (2) din Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018, precum și ale pct. II din anexa la hotărârea menționată, astfel că aceste norme constituie obiectul controlului de constituționalitate. Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018 cuprinde 6 articole (și o anexă) cu următorul conținut:

„Art. 1. — Se constituie Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru elaborarea Codului administrativ, denumită în continuare Comisia, având următoarele obiective:

- a) analizarea cadrului normativ actual;
- b) elaborarea propunerilor de modificare, corelare și sistematizare a textelor legislative care reglementează materia;
- c) elaborarea unor proiecte de acte normative în domeniul analizat;
- d) centralizarea, în vederea examinării, a inițiativelor legislative care reglementează materia;
- e) Comisia poate avea rol de inițiator al propunerilor legislative în domeniul care face obiectul Comisiei, organizează dezbaterile asupra acestora și întocmește rapoartele pe care le va înainta celor două Camere ale Parlamentului pentru dezbateră și adoptare.

Art. 2. — (1) Comisia prevăzută la art. 1 se compune din 15 membri, desemnați de grupurile parlamentare din Camera Deputaților și Senat, potrivit configurației politice.

(2) Comisia este condusă de un birou alcătuit din președinte, un vicepreședinte și un secretar, aleși în prima ședință din rândul membrilor Comisiei.

(3) Componența Comisiei și componența biroului acesteia sunt prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

(4) În condițiile în care unul dintre membrii Comisiei se află în imposibilitatea de a participa la lucrări, grupurile parlamentare vor desemna un înlocuitor.

(5) Convocarea ședințelor Comisiei se face cu cel puțin o zi înainte de către președinte sau, în lipsa acestuia, de către vicepreședintele care îl înlocuiește.

Art. 3. — (1) Ședințele Comisiei sunt, de regulă, publice.

(2) Condițiile în care reprezentanții mass-mediei au acces la lucrările Comisiei se stabilesc de plenul acesteia.

Art. 4. — (1) Pentru ca ședințele Comisiei să aibă loc în mod legal este necesară participarea a cel puțin jumătate plus unu din numărul membrilor care o compun.

(2) Hotărârile Comisiei se adoptă cu votul majorității membrilor prezenți. Votul este deschis.

Art. 5. — Detaliile privind organizarea și funcționarea Comisiei vor fi cuprinse într-un regulament propriu, înaintat spre aprobare Birourilor permanente reunite ale celor două Camere ale Parlamentului în termen de 5 zile de la constituirea Comisiei.

Art. 6. — Comisia va funcționa pe o perioadă de 6 luni de la data înființării, cu posibilitatea prelungirii termenului de către Birourile permanente reunite, la cererea motivată a președintelui Comisiei.”

Anexa Hotărârii Parlamentului României nr. 20/2018 are ca obiect stabilirea componenței nominale a Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru elaborarea Codului administrativ, fiind structurată în punctul I — *Componența și punctul II — Componența biroului Comisiei*, acesta din urmă fiind și cel criticat prin sesizarea de neconstituționalitate.

28. Autorul sesizării de neconstituționalitate invocă, în susținerea acesteia, prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5) referitor la principiul legalității, în componenta sa privind calitatea legii, ale art. 64 alin. (4) și (5), potrivit cărora „(4) Fiecare Cameră își constituie comisia permanentă și poate institui comisii de anchetă sau alte comisii speciale. Camerele își pot constitui comisii comune. (5) Birourile permanente și comisiile parlamentare se alcătuiesc potrivit configurației politice a fiecărei Camere”, ale art. 74 alin. (1), care stabilesc titularii dreptului de inițiativă legislativă, și ale art. 147 alin. (4) referitoare la efectul general obligatoriu și cu putere numai pentru viitor al deciziilor Curții Constituționale.

29. Analiza îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a sesizării referitoare la o hotărâre a Parlamentului trebuie realizată prin raportare la art. 146 lit. l) din Constituție și art. 27 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, potrivit căruia „Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității regulamentelor Parlamentului, a hotărârilor plenului Camerei Deputaților, a hotărârilor plenului Senatului și a hotărârilor plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui grup parlamentar sau a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori.”

30. Astfel, Curtea constată că actul juridic supus controlului este o hotărâre care aparține plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului, sesizarea fiind formulată de un grup parlamentar, respectiv cel al Uniunii Salvați România, fiind semnată de liderul grupului parlamentar, care, potrivit dispozițiilor legale, are calitatea de titular al sesizării.

31. În continuare, Curtea va analiza îndeplinirea în prezenta cauză a altor condiții de admisibilitate a sesizării, care nu sunt stipulate explicit de lege, dar care reprezintă rezultatul interpretării textelor de lege, dat de Curte în jurisprudența sa. Sub acest aspect, o condiție de admisibilitate a sesizărilor privind neconstituționalitatea hotărârilor parlamentare o constituie relevanța constituțională a obiectului respectivelor hotărâri. Curtea a constatat că pot fi supuse controlului de constituționalitate numai hotărârile Parlamentului României, adoptate după conferirea noii competențe, hotărâri care afectează valori, reguli și principii constituționale sau, după caz, organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor de rang constituțional (a se vedea deciziile nr. 53 și 54 din 25 ianuarie 2011, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 3 februarie 2011, decizia nr. 307 din 28 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 293 din 4 mai 2012, decizia nr. 783 din 26 septembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 684 din 3 octombrie 2012).

32. De asemenea, Curtea Constituțională a mai stabilit, în mod expres, că, pentru a fi admisibilă sesizarea de neconstituționalitate, norma de referință trebuie să fie de rang constituțional pentru a se putea analiza dacă există vre-

contradicție între hotărârile menționate la art. 27 din Legea nr. 47/1992, pe de o parte, și exigențele procedurale și substanțiale impuse prin dispozițiile Constituției, pe de altă parte. Așadar, criticile trebuie să aibă o evidentă relevanță constituțională, și nu una legală ori regulamentară. Prin urmare, toate hotărârile plenului Camerei Deputaților, ale plenului Senatului și ale plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului pot fi supuse controlului de constituționalitate, dacă în susținerea criticii de neconstituționalitate sunt invocate dispoziții cuprinse în Constituție. Invocarea acestor dispoziții nu trebuie să fie formală, ci efectivă (Decizia nr. 307 din 28 martie 2012, precitată, Decizia nr. 783 din 26 septembrie 2012, precitată, și Decizia nr. 628 din 4 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 52 din 22 ianuarie 2015).

33. Raportând considerentele consacrate în jurisprudența Curții, redate mai sus, la prezenta sesizare, Curtea constată că aceasta vizează constituirea unei comisii parlamentare speciale comune, instituție de rang constituțional prevăzută expres la art. 64 alin. (4) din Legea fundamentală, iar critica de neconstituționalitate a hotărârii vizează nemijlocit norme consacrate de Legea fundamentală, respectiv art. 1 alin. (5), art. 64 alin. (4) și (5), art. 74 alin. (1) și art. 147 alin. (4). Prin urmare, sesizarea având ca obiect Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018 îndeplinește condițiile de admisibilitate.

34. Analizând criticile de neconstituționalitate a Hotărârii Parlamentului României nr. 20/2018, Curtea reține că autorul sesizării formulează critici de neconstituționalitate punctuale, referitoare la prevederile art. 1 lit. d) și e), art. 2 alin. (4), art. 4 alin. (2) din Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018, precum și ale pct. II din anexa la aceasta.

35. Dispozițiile art. 1 lit. d) prevăd următoarele: „Se constituie Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru elaborarea Codului administrativ, denumită în continuare Comisia, având următoarele obiective: (...) d) centralizarea, în vederea examinării, a inițiativelor legislative care reglementează materia.” În opinia autorului sesizării, sintagma „în vederea examinării” încalcă exigențele de calitate a legii, derivate din art. 1 alin. (5) din Constituție, deoarece nu reflectă cu suficientă precizie ce se va întâmpla cu propunerile legislative aflate în prezent în curs de legiferare în Parlament, ce vizează modificări ale Legii nr. 215/2001, ale Legii nr. 188/1999 — materii conexe domeniului administrativ — sau chiar proiectul Codului administrativ, în sensul dacă acestea vor fi preluate, de la etapa la care fiecare se află, de către Comisia specială comună, în calitate de comisie sesizată în fond, sau, din contră, această comisie va realiza doar o examinare a respectivelor propuneri legislative aflate în derulare, cu menținerea comisiilor de fond inițial sesizate pentru redactarea raportului.

36. Curtea reține că textul legal criticat vizează obiectivul Comisiei speciale comune de a centraliza, în vederea examinării, inițiativele legislative ce reglementează materia administrativă. Atât operațiunea de „centralizare”, cât și cea de „examinare” nu pot fi privite ca având alt scop decât cel prevăzut la celelalte litere ce compun art. 1, respectiv analizarea cadrului normativ actual [lit. a)] și elaborarea propunerilor de modificare, corelare și sistematizare a textelor legislative care reglementează această materie sau elaborarea unor proiecte de acte normative [lit. b) și c)]. Din interpretarea coroborată a prevederilor art. 1 lit. a)—d) din Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018 rezultă cu suficientă claritate faptul că centralizarea este un mijloc ce servește examinării tuturor propunerilor legislative sau proiectelor de lege cu incidență în materie administrativă, în scopul corelării și sistematizării actelor normative cu acest specific ce urmează a fi elaborate.

37. În acest context se impune a fi precizat faptul că, *de lege lata*, legislația națională nu cuprinde încă un cod administrativ, adică un act normativ de o anumită complexitate, care să înglobeze principiile generale și speciale aplicabile dreptului administrativ, precum și celelalte norme juridice care reglementează materia. Prin urmare, așa cum rezultă din chiar denumirea Comisiei speciale comune, rolul său esențial este de a elabora Codul administrativ, în timp ce, în privința celorlalte propuneri legislative ce vizează, în esență, acte normative ce sunt conexe materiei administrative, Comisia își va exercita un rol catalizator în scopul sistematizării și corelării legislației în materie administrativă, operațiunea de „*examinare*” a celorlalte propuneri legislative cu acest specific fiind determinantă pentru elaborarea unui cadru normativ armonios, coerent și unitar.

38. Cu privire la noțiunea de „*elaborare*” a unor propuneri legislative, Curtea Constituțională a reținut, prin Decizia nr. 828 din 13 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 185 din 28 februarie 2018, paragraful 50, faptul că aceasta are o sferă largă de cuprindere, modalitatea concretă de lucru a Comisiei speciale comune urmând a fi stabilită de membrii acesteia. Astfel, Comisia specială comună fie întocmește un raport asupra unui proiect/unei propuneri legislative preexistent(e), iar deputații și senatorii membri ai Comisiei depun amendamente care sunt admise/respinse, după caz, fie concepe o propunere legislativă care poate face obiectul unei inițiative legislative ulterioare.

39. Față de aceste observații teoretice, Curtea remarcă, potrivit documentelor atașate punctului de vedere al Biroului permanent al Camerei Deputaților, atașate dosarului cauzei, faptul că, în concret, referitor la inițiativele legislative ce vizează materia administrativă, aflate în curs de legiferare, Comisia specială comună a primit, de la Secretariatul general al Senatului și Secretariatul general al Camerei Deputaților, lista cu aceste propuneri și a decis continuarea procedurii de legiferare în regim obișnuit, cu excepția propunerii legislative privind Codul administrativ al României, procedând, așadar, în conformitate cu cele statuate de Curtea Constituțională, cu prevederile regulamentare și cele cuprinse în hotărârea ce constituie obiectul controlului de constituționalitate.

40. Pentru toate aspectele mai sus arătate, Curtea consideră că nu pot fi reținute criticile de neconstituționalitate referitoare la încălcarea, prin art. 1 lit. d) din Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018, a prevederilor art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, deoarece sintagma „*în vederea examinării*” are un înțeles determinabil în contextul întregului act normativ analizat.

41. În ce privește dispozițiile art. 1 lit. e), Curtea reține că sunt criticate din perspectiva nerespectării prevederilor art. 74 alin. (1) din Constituție, deoarece, potrivit tezei întâi a textului vizat, „*Comisia poate avea rol de inițiator al propunerilor legislative în domeniul care face obiectul Comisiei (...)*”. Prin urmare, comisia specială parlamentară devine titular al dreptului de inițiativă legislativă, ceea ce este în contradicție cu normele constituționale invocate și jurisprudența Curții Constituționale, respectiv Decizia nr. 828/2017, determinând astfel și încălcarea art. 147 alin. (4) din Legea fundamentală, cu privire la efectul general obligatoriu al deciziilor Curții.

42. Curtea consideră că aceste critici sunt întemeiate. Analizând prevederile art. 74 alin. (1) din Constituție, rezultă că titularii dreptului de inițiativă legislativă sunt Guvernul, deputații, senatorii și, cu îndeplinirea unor condiții speciale, un număr de cel puțin 100.000 de cetățeni cu drept de vot. Normele constituționale fiind de strictă interpretare, este evident că acest drept nu poate fi exercitat de nicio altă persoană/entitate. În considerarea acestui text fundamental, Curtea Constituțională

a statuat, prin Decizia nr. 828/2017, paragraful 50, faptul că „De principiu, elaborarea nu înseamnă ca însăși Comisia specială să inițieze proiectul/propunerea legislativă, pentru că aceasta nu are drept de inițiativă legislativă [a se vedea art. 74 din Constituție și Decizia nr. 474 din 28 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 590 din 3 august 2016, paragraful 36]”.

43. Curtea reține că, deși Comisia este alcătuită din deputați și senatori — parlamentari care, în virtutea rolului lor constituțional, au dreptul de inițiativă legislativă, nu poate fi acceptată teza potrivit căreia dreptul la inițiativă legislativă, propriu membrilor Comisiei, priviți *ut singuli*, se poate extinde asupra Comisiei în sine, ca organ intern de lucru al Parlamentului, deoarece aceasta din urmă are o identitate proprie, distinctă de cea a membrilor săi parlamentari și nu se regăsește printre subiectele de drept enumerate expres și limitativ la art. 74 alin. (1) din Legea fundamentală. Nici considerentul potrivit căruia lucrările unei comisii parlamentare au caracter pregătitor, fără a impune deci un vot sau o voință politică definitivă în fața Parlamentului, nu poate constitui un argument valid care să extindă, în afara cadrului constituțional, sfera subiectelor de drept la inițiativă legislativă.

44. Potrivit dispozițiilor art. 1 lit. e) teza întâi din Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018, „*Comisia poate avea rol de inițiator al propunerilor legislative în domeniul care face obiectul Comisiei (...)*”. Chiar dacă aceste prevederi au caracter supletiv, și nu imperativ, și deși, în concret, Comisia specială comună a preluat de la comisiile sesizate în fond propunerea legislativă privind Codul administrativ al României, aflată deja în proces de adoptare în Parlament la momentul înființării acesteia, fără a-și exercita așadar în concret rolul de inițiator în această privință, Curtea reține că dispozițiile art. 1 lit. e) teza întâi din Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018 contravin art. 74 alin. (1) și art. 147 alin. (4) din Legea fundamentală, pentru argumentele expuse anterior.

45. Examinând dispozițiile art. 2 alin. (4), Curtea observă că acestea sunt criticate din perspectiva ambiguității create ca urmare a faptului că nu prevăd în mod expres care dintre grupurile parlamentare au dreptul să desemneze un înlocuitor în situația în care un membru al Comisiei este în imposibilitate de a participa la lucrări.

46. Curtea constată că aceste critici sunt neîntemeiate, deoarece, din coroborarea conținutului textului criticat și a prevederilor anexei la Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018, în care se stabilește componența nominală a Comisiei, se poate înțelege cu ușurință faptul că grupul parlamentar îndrituit a desemna un membru înlocuitor este același cu cel al cărui membru se află în imposibilitate de participare la lucrările Comisiei. De altfel, acesta este și sensul prevederilor art. 4 alin. (3) din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, norme elaborate în considerarea principiului respectării configurației politice la alcătuirea birourilor și comisiilor permanente, consacrat de art. 64 alin. (5) din Constituție: „(3) *Liderii grupurilor parlamentare din Camera Deputaților și din Senat negociază componența numerică și propun componența nominală a structurilor comune prevăzute la alin. (1) și (2) și a conducerilor acestor structuri pentru a asigura respectarea configurației politice a celor două Camere și raportul dintre numărul deputaților și numărul senatorilor.*”

47. În ce privește dispozițiile art. 4 alin. (2), acestea sunt criticate deoarece prevăd regula votului deschis în Comisie, în timp ce art. 25 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului arată că, de regulă, votul în comisie este deschis, aceasta având deci posibilitatea de a

decide ca anumite hotărâri să fie luate prin vot secret. Este indicată, în acest context, Decizia nr. 828/2017, paragraful 59, prin care Curtea a reținut că instituirea unei comisii comune trebuie realizată „cu respectarea prevederilor constituționale și regulamentare”, motiv pentru care se invocă încălcarea art. 147 alin. (4) din Constituție.

48. Analizând aceste critici, Curtea constată că acestea au caracter inadmisibil, deoarece nu respectă cerința potrivit căreia norma de referință trebuie să fie de rang constituțional, și nu doar regulamentar, infraconstituțional. Dispozițiile art. 147 alin. (4) din Constituție sunt invocate prin raportare la o decizie prin care Curtea a reiterat o cerință constituțională în sine, și anume principiul respectării Constituției, a legilor și, în cazul constituirii unei comisii parlamentare, a regulamentelor parlamentare, în considerarea principiului general al legalității, consacrat de art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, fără ca această afirmație să poată fi convertită într-un considerent de sine stătător, cu valoare autonomă. Norma constituțională a art. 64 alin. (4), invocată de autorul sesizării, nu are incidență în acest context, deoarece nu se referă la un mod sau altul în care trebuie să aibă loc votul în comisii, ci la dreptul fiecărei Camere de-și constitui comisii permanente, comisii de anchetă sau speciale, precum și la înființarea comisiilor comune de către ambele Camere. Prin urmare, în mod concret, criticile de neconstituționalitate formulate nu se bazează decât pe invocarea art. 25 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, astfel că acestea au caracter inadmisibil, având în vedere faptul că nu intră în competența instanței de contencios constituțional verificarea și aprecierea asupra modului în care sunt aplicate prevederile regulamentare incidente în activitățile curente desfășurate în Parlament.

49. În ce privește criticile referitoare la pct. II al anexei Hotărârii Parlamentului României nr. 20/2018, potrivit căreia este încălcat art. 64 alin. (5) din Constituție, deoarece componența biroului Comisiei speciale nu respectă configurația

politică rezultată în urma ultimelor alegeri parlamentare (din 2016), în sensul că nu este inclus și un reprezentant al grupului parlamentar USR (autorul sesizării), Curtea reține că și aceste critici au caracter inadmisibil. În aplicarea principiului configurației politice prevăzut de art. 64 alin. (5) din Constituție, art. 4 alin. (3) din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului prevede „*Liderii grupurilor parlamentare din Camera Deputaților și din Senat negociază componența numerică și propun componența nominală a structurilor comune prevăzute la alin. (1) și (2) și a conducerilor acestor structuri pentru a asigura respectarea configurației politice a celor două Camere și raportul dintre numărul deputaților și numărul senatorilor.*” Odată stabilită această regulă parlamentară, modalitatea concretă în care fiecare grup parlamentar își exercită abilitățile de negociere cu privire la componența numerică a fiecărei comisii parlamentare comune, precum și a capacității grupului parlamentar de a-și propune proprii reprezentanți în fiecare dintre aceste structuri comune ale Camerei Deputaților și Senatului nu poate reprezenta, în continuare, o problemă de constituționalitate în sine a hotărârii Parlamentului prin care o asemenea structură este înființată. Prin urmare, componența numerică și nominală a unei comisii, inclusiv la nivelul conducerii sale, fiind chestiuni ce țin de acte de negociere între parlamentari, nu poate avea o semnificație constituțională sau o reală relevanță constituțională, astfel încât să constituie obiect al controlului de constituționalitate. Dacă, în speță, nu a fost respectată etapa acestor negocieri, indiferent de rezultatul lor, nici aceasta nu poate constitui o problemă de neconstituționalitate, ci, eventual, de nerespectare a Regulamentului activităților comune ale celor două Camere ale Parlamentului, aspect față de care Curtea Constituțională nu este competentă să se pronunțe.

50. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. c) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, art. 11 alin. (1) lit. A.c), al art. 27 alin. (1) și al art. 28 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Admite sesizarea de neconstituționalitate formulată de Grupul parlamentar al Partidului Uniunea Salvați România și constată că dispozițiile art. 1 lit. e) teza întâi din Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018 privind constituirea Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru elaborarea Codului administrativ sunt neconstituționale.

2. Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea privind dispozițiile art. 4 alin. (2) din Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018 privind constituirea Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru elaborarea Codului administrativ, precum și ale pct. II din anexa la aceasta.

3. Respinge, ca neîntemeiată, sesizarea de neconstituționalitate și constată că dispozițiile art. 1 lit. d) și ale art. 2 alin. (4) din Hotărârea Parlamentului României nr. 20/2018 privind constituirea Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru elaborarea Codului administrativ sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 6 iunie 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent-șef,
Claudia-Margareta Krupenschi

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE
Nr. 2.424 din 27 iunie 2018

MINISTERUL MUNCII ȘI JUSTIȚIEI SOCIALE
Nr. 1.723 din 29 mai 2018

ORDIN

privind aprobarea Procedurii de transmitere de către casele teritoriale de pensii către organele fiscale centrale a titlurilor executorii prin care sunt individualizate debite reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale/alte drepturi prevăzute de legi speciale, conform prevederilor art. 181 alin. (3) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice

În temeiul art. 10 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor Publice, cu modificările și completările ulterioare, al art. 17 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 12/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Muncii și Justiției Sociale, cu modificările și completările ulterioare, al art. 181 alin. (3) și (5) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, și al art. 226 alin. (10) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul finanțelor publice și ministrul muncii și justiției sociale emit următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă Procedura de transmitere de către casele teritoriale de pensii către organele fiscale centrale a titlurilor executorii prin care sunt individualizate debite reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale/alte drepturi prevăzute de legi speciale, conform prevederilor art. 181 alin. (3) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin, denumită în continuare *procedură*.

Art. 2. — Obiectul procedurii prevăzute la art. 1 îl constituie transmiterea de către casele teritoriale de pensii către organul fiscal central a titlurilor executorii în care sunt individualizate creanțele reprezentând sumele încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale/alte drepturi prevăzute de legi speciale care nu pot fi recuperate în termenul general de prescripție de 3 ani, conform prevederilor art. 181 alin. (3) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, respectiv:

a) titlurile executorii, în original, în care sunt individualizate creanțele datorate și neachitate, respectiv neatacate în termenul legal, sau dispozitivul hotărârii judecătorești irevocabile prin care s-a soluționat contestația formulată împotriva acestora, aflate în

evidența caselor teritoriale de pensii la data de 31 decembrie 2017, pentru care nu a fost îndeplinit termenul de 3 ani, potrivit legii;

b) titlurile executorii, în original, în care sunt individualizate creanțele datorate și neachitate, respectiv neatacate în termenul legal, sau dispozitivul hotărârii judecătorești irevocabile prin care s-a soluționat contestația formulată împotriva acestora, aflate în evidențele contabile ale caselor teritoriale de pensii după data de 1 ianuarie 2018.

Art. 3. — Predarea-primirea titlurilor executorii prin care sunt individualizate debitele prevăzute la art. 2 se va face între Ministerul Muncii și Justiției Sociale, prin Casa Națională de Pensii Publice, respectiv casele teritoriale de pensii, și Ministerul Finanțelor Publice, prin Agenția Națională de Administrare Fiscală, respectiv organele fiscale centrale.

Art. 4. — Ministerul Muncii și Justiției Sociale, prin Casa Națională de Pensii Publice, respectiv casele teritoriale de pensii, și Ministerul Finanțelor Publice, prin Agenția Națională de Administrare Fiscală, respectiv organele fiscale centrale, vor duce la îndeplinire prezentul ordin.

Art. 5. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul finanțelor publice,
Eugen Orlando Teodorovici

Ministrul muncii și justiției sociale,
Lia-Olguța Vasilescu

ANEXĂ

PROCEDURA

de transmitere de către casele teritoriale de pensii către organele fiscale centrale a titlurilor executorii prin care sunt individualizate debite reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale/alte drepturi prevăzute de legi speciale, conform prevederilor art. 181 alin. (3) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice

Art. 1. — Obiectul prezentei Proceduri îl constituie transmiterea de către casele teritoriale de pensii către organul fiscal central a titlurilor executorii în care sunt individualizate creanțele reprezentând sumele încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale/alte drepturi prevăzute de legi speciale care nu pot fi recuperate în termenul general de prescripție de 3 ani, conform prevederilor art. 181 alin. (3) din

Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, respectiv:

a) titlurile executorii, în original, în care sunt individualizate creanțele datorate și neachitate, respectiv neatacate în termenul legal, sau dispozitivul hotărârii judecătorești definitive prin care s-a soluționat contestația formulată împotriva acestora, aflate în evidența caselor teritoriale de pensii la data de 31 decembrie 2017, pentru care nu a fost îndeplinit termenul de 3 ani, potrivit legii;

b) Titlurile executorii, în original, în care sunt individualizate creanțele datorate și neachitate, respectiv neatacate în termenul legal, sau dispozitivul hotărârii judecătorești definitive prin care s-a soluționat contestația formulată împotriva acestora, aflate în evidențele contabile ale caselor teritoriale de pensii după data de 1 ianuarie 2018.

Art. 2. — În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei proceduri, casele teritoriale de pensii vor proceda la inventarierea atât a debitelor aflate în evidență la data de 31.12.2017, cât și a debitelor constituite după această dată.

Art. 3. — (1) În situația debitelor aflate în sold la data de 31.12.2017, în cazul în care, la data inventarierii, se constată că recuperarea debitului conform prevederilor art. 181 alin. (1) și (2) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, nu se poate face în termenul general de prescripție de 3 ani, titlurile executorii însoțite, după caz, de dosarele de executare silită aferente vor fi transmise organului fiscal central în termen de 90 de zile de la data inventarierii, în vederea preluării lor în executare silită, pe bază de proces-verbal de predare-primire.

(2) Transmiterea cu întârziere a titlurilor executorii nu împiedică efectuarea, după caz, în continuare, a executării silite a acestora în condițiile în care nu a intervenit prescripția dreptului de a cere executarea silită.

Art. 4. — Dosarele debitorilor declarați insolvabili și evidențiați într-o situație separată, în afara bilanțului, la data de 31.12.2017, vor fi transmise organului fiscal central în termen de 90 de zile de la data inventarierii.

Art. 5. — (1) În situația debitelor înregistrate în evidențele contabile după data de 1.01.2018, în cazul în care, la data emiterii titlurilor executorii, se constată că recuperarea acestora conform prevederilor art. 181 alin. (1) și (2) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, nu se poate face în termenul general de prescripție de 3 ani, titlurile executorii vor fi transmise organului fiscal central în termen de 60 de zile de la data comunicării titlului executoriu, în vederea preluării în executare silită, cu adresă de înaintare pentru fiecare titlu executoriu în parte.

(2) Transmiterea cu întârziere a titlurilor executorii nu împiedică efectuarea, după caz, în continuare, a executării silite a acestora în condițiile în care nu a intervenit prescripția dreptului de a cere executarea silită.

Art. 6. — Organul fiscal central căruia i-a fost transmis spre executare silită un titlu executoriu de către o casă teritorială de pensii va confirma acesteia din urmă preluarea spre executarea silită a debitului, în termen de 30 de zile de la primirea titlului executoriu.

Art. 7. — În cazul în care titlurile executorii emise de casele teritoriale de pensii nu cuprind unul din următoarele elemente: numele și prenumele, codul numeric personal, domiciliul, quantumul sumei datorate, temeiul legal, semnătura organului care l-a emis și dovada comunicării acestora sau constată că a intervenit prescripția dreptului de a cere executarea silită, organul fiscal central restituie titlurile executorii casei teritoriale de pensii emitente în termen de 30 de zile de la data primirii.

Art. 8. — Titlul executoriu valid și în privința căruia nu a intervenit prescripția dreptului de a cere executarea silită, însoțit de procesul-verbal de predare-primire/adresă pentru fiecare titlu executoriu în parte, constituie documente justificative pentru preluarea debitului în evidențele contabile ale organului fiscal central.

Art. 9. — Documentul de confirmare a preluării titlului executoriu, însoțit de procesul-verbal de predare-primire/adresă pentru fiecare titlu executoriu în parte, constituie document justificativ pentru scăderea din evidențele contabile ale caselor teritoriale de pensii a debitului aferent titlului executoriu transmis organului fiscal central.

Art. 10. — Deciziile de revizuire sau anulare a unor titluri executorii emise de casele teritoriale de pensii se transmit, în termen de 10 zile, organului fiscal central, în vederea preluării lor în evidențele contabile, cu adresă de înaintare pentru fiecare titlu executoriu în parte, după caz.

Art. 11. — În baza deciziilor de revizuire sau anulare a titlurilor executorii transmise de casele teritoriale de pensii, organul fiscal central confirmă preluarea/anularea debitului, după caz, în termen de 5 zile de la primirea acestora.

Art. 12. — Debitul recuperat de organul fiscal central se fac venit la bugetul din care au fost finanțate sumele încasate necuvenit.

Art. 13. — Eventualele plăți efectuate de debitori reprezentând sume înscrise în titlurile executorii ce au făcut obiectul predării-primirii, în contul caselor teritoriale de pensii, după data preluării debitului de către organul fiscal central, se vor transfera în contul de venituri deschis la unitatea de Trezorerie a Statului la care este arondat organul fiscal central care a luat în debit creanțele debitorului, indicându-se codul numeric personal al debitorului.

Art. 14. — Casele teritoriale de pensii vor notifica debitorii cu privire la predarea către organul fiscal central a titlului executoriu prin care s-a individualizat debitul reprezentând sume încasate necuvenit, precum și cu privire la unitatea Trezoreriei Statului și conturile în care acestea vor fi achitate.

Art. 15. — Casele teritoriale de pensii vor notifica terții popriți cu privire la conturile deschise la unitățile Trezoreriei Statului, unde urmează a se vira sumele reținute după data predării titlurilor executorii către organul fiscal central.

Art. 16. — Modelul procesului-verbal de predare-primire al titlurilor executorii prin care sunt individualizate creanțe bugetare reprezentând sume încasate în mod necuvenit cu titlu de prestații de asigurării sociale/alte drepturi prevăzute de legi speciale care nu pot fi recuperate conform art. 181 alin. (1) și (2) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, în termenul general de prescripție de 3 ani și a dosarelor de executare aferente, care urmează a fi predate organului fiscal central, este cel prevăzut în anexa nr. 1 la prezenta procedură și este utilizat la transmiterea de către casele teritoriale de pensii a debitelor prevăzute la art. 3 către organele fiscale centrale.

Art. 17. — Pentru debitele menționate la art. 5, modelul adresei de trimitere a fiecărui titlu executoriu în parte către organul fiscal central este cel prevăzut la anexa nr. 2 la prezenta procedură.

Art. 18. — Modelul notificării debitorilor cu privire la transmiterea titlurilor executorii către organul fiscal central este cel prevăzut în anexa nr. 3 la prezenta procedură.

Art. 19. — Modelul notificării terților popriți cu privire la transmiterea titlurilor executorii către organul fiscal central este cel prevăzut în anexa nr. 4 la prezenta procedură.

Art. 20. — Modelul procesului-verbal de predare-primire a dosarelor debitorilor declarați insolvabili este cel prevăzut în anexa nr. 5 la prezenta procedură.

Art. 21. — Anexele nr. 1—5 fac parte din prezenta procedură.

PROCES-VERBAL DE PREDARE-PRIMIRE

a titlurilor executorii prin care sunt individualizate creanțe bugetare reprezentând sume încasate în mod necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale/alte drepturi prevăzute de legi speciale care nu pot fi recuperate conform prevederilor art. 181 alin. (1) și (2) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, în termenul general de prescripție de 3 ani și a dosarelor de executare aferente

Încheiat în temeiul art. 181 alin. (3) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, și al Ordinului ministrului muncii și justiției sociale și al ministrului finanțelor publice nr. 1.723/2.424/2018 privind aprobarea Procedurii de transmitere de către casele teritoriale de pensii către organele fiscale centrale a titlurilor executorii prin care sunt individualizate debite reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale/alte drepturi prevăzute de legi speciale, conform prevederilor art. 181 alin. (3) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice între:

1. Casa Județeană de Pensii, cu sediul în localitatea, str. nr., județul, având codul de identificare fiscală nr., în calitate de predător,

și

2. Direcția generală regională a finanțelor publice prin administrațiile județene ale finanțelor publice/administrațiile sectoarelor 1—6 ale finanțelor publice/serviciile fiscale municipale/serviciile fiscale orășenești/serviciile fiscale comunale, cu sediul în localitatea, str. nr., județul, având codul de identificare fiscală nr., în calitate de primitor.

Nr. crt.	Numele și prenumele debitorului	CNP	Nr. și data titlului executoriu	Denumirea creanței înscrise în titlul executoriu și cuantumul acesteia		Soldul creanței înscrise în titlul executoriu la data predării	Bugetul la care se face venit soldul creanței înscrise în titlul executoriu	Nr. dosarului de executare	Măsurile de executare silită				Obs.	
				Denumirea creanței	Cuantum				Tip*	Nr.	Data	Confirmare de primire		
TOTAL														

* Se va menționa tipul măsurii de executare silită întreprinse: somație, poprire, sechestrul.

Prezentul proces-verbal de predare-primire s-a încheiat astăzi,, în două exemplare originale, având aceeași valoare juridică, câte un exemplar pentru fiecare parte.

Predător,
.....

Primitor,
.....

Către,

.....

(Direcția generală regională a finanțelor publice prin administrațiile județene ale finanțelor publice/administrațiile sectoarelor 1—6 ale finanțelor publice/serviciile fiscale municipale/serviciile fiscale orășenești/serviciile fiscale comunale))

În conformitate cu art. 181 alin. (3) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, și cu Ordinul ministrului muncii și justiției sociale și al ministrului finanțelor publice nr. 1.723/2.424/2018 privind aprobarea Procedurii de transmitere de către casele teritoriale de pensii către organele fiscale centrale a titlurilor executorii prin care sunt individualizate debite reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale/alte drepturi prevăzute de legi speciale, conform prevederilor art. 181 alin. (3) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, vă transmitem titlul executoriu nr. din data de pentru debitorul, dosar pensie, CNP, domiciliat(ă) în localitatea, strada, nr. ..., bloc, scara, etaj, apartament, județ, însoțit de confirmarea de primire a acestuia de către debitor.

Vă rugăm să ne confirmați preluarea debitului în executare silită pentru suma menționată, înscrisă în coloana 2.

Nr. crt.	Denumirea creanței înscrise în titlul executoriu	Cuantumul creanței înscrise în titlul executoriu	Valoarea creanței pentru care se solicită recuperarea	Bugetul la care se face venit creanța înscrisă în titlul executoriu pentru care se solicită recuperarea
0	1	2	3	4
1.				

Ataşăm prezentei:

- Titlul executoriu (Decizia nr. / privind recuperarea sumelor încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale/alte drepturi prevăzute de legi speciale), în copie;
- Confirmare de primire (AR), în copie;
- Proces-verbal privind îndeplinirea procedurii de comunicare prin publicitate (dacă este cazul).

Director executiv,
.....

*ANEXA Nr. 3
la procedură*

Către

Domnul/Doamna

Adresa

Referitor la: soldul debitului la data de, în sumă de lei rămas de recuperat în urma Deciziei nr. / privind recuperarea sumelor încasate în mod necuvenit cu titlu de prestații sociale/alte drepturi de asigurări sociale prevăzute de legi speciale.

Subscrisa Casa Județeană de Pensii, prin reprezentanții săi legali, în temeiul art. 18 din procedura prevăzută în anexa la Ordinul ministrului muncii și justiției sociale și al ministrului finanțelor publice nr. 1.723/2.424/2018 privind aprobarea Procedurii de transmitere de către casele teritoriale de pensii către organele fiscale centrale a titlurilor executorii prin care sunt individualizate debite reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale/alte drepturi prevăzute de legi speciale, conform prevederilor art. 181 alin. (3) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, prin prezenta

NOTIFICARE

Vă aducem la cunoștință că soldul debitului în sumă de lei rămas de recuperat în urma Deciziei nr. / privind recuperarea sumelor încasate în mod necuvenit cu titlu de prestații sociale/alte drepturi de asigurări sociale prevăzute de legi speciale, în temeiul art. 181 alin. (3) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, a fost transmis către (se va completa denumirea organului fiscal central), în vederea recuperării potrivit Codului de procedură fiscală, a cărui componență este:

Nr. crt.	Denumirea creanței	Soldul creanței la data de ...	Bugetul la care se face venit soldul creanței înscrise în titlul executoriu
0	1	2	3

Ulterior primirii prezentei notificări, orice plată pe care o veți efectua în vederea achitării obligațiilor mai sus menționate urmează a fi virată în contul, deschis pe codul de identificare fiscală, la unitatea Trezoreriei Statului la care este arondat organul fiscal central care administrează creanțele dumneavoastră.

Director executiv,
.....

*ANEXA Nr. 4
la procedură*

Către

Sediul

Referitor la: soldul debitului la data de, în sumă de lei rămas de recuperat în urma Deciziei nr. / privind recuperarea sumelor încasate în mod necuvenit cu titlu de prestații sociale/alte drepturi de asigurări sociale prevăzute de legi speciale.

Subscrisa Casa Județeană de Pensii, prin reprezentanții săi legali, în temeiul art. 19 din procedura prevăzută în anexa la Ordinul ministrului muncii și justiției sociale și al ministrului finanțelor publice nr. 1.723/2.424/2018 privind aprobarea Procedurii de transmitere de către casele teritoriale de pensii către organele fiscale centrale a titlurilor executorii prin care sunt individualizate debite reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale /alte drepturi prevăzute de legi speciale, conform prevederilor art. 181 alin. (3) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, prin prezenta

NOTIFICARE

Vă aducem la cunoștință că soldul debitului în sumă de lei, rămas de recuperat în urma Deciziei nr. / privind recuperarea sumelor încasate în mod necuvenit cu titlu de prestații sociale/alte drepturi de asigurări sociale prevăzute de legi speciale a fost transmis către (se va completa denumirea organului fiscal central), în vederea recuperării potrivit Codului de procedură fiscală, a cărui competență este:

Nr. crt.	Denumirea creanței	Soldul creanței la data de ...	Bugetul la care se face venit soldul creanței înscrise în titlul executoriu
0	1	2	3

Ulterior primirii prezentei notificări, urmează a vira sumele reținute în baza Adresei de înființare a poprii nr. /, emisă de casa județeană de pensii în contul, deschis pe codul de identificare fiscală, la unitatea Trezoreria Statului, la care este arondat organul fiscal central care administrează creanțele debitorului.

Director executiv,
.....

*ANEXA Nr. 5
la procedură*

PROCES-VERBAL DE PREDARE-PRIMIRE

a titlurilor executorii prin care sunt individualizate creanțe bugetare reprezentând sume încasate în mod necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale/alte drepturi prevăzute de legi speciale care nu pot fi recuperate conform prevederilor art. 181 alin. (1) și (2) din Legea nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, în termenul general de prescripție de 3 ani și a dosarelor de executare aferente

Încheiat în temeiul art. 181 alin. (3) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, și al Ordinului ministrului muncii și justiției sociale și al ministrului finanțelor publice nr. 1.723/2.424/2018 privind aprobarea Procedurii de transmitere de către casele teritoriale de pensii către organele fiscale centrale a titlurilor executorii prin care sunt individualizate debite reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de prestații de asigurări sociale/alte drepturi prevăzute de legi speciale, conform prevederilor art. 181 alin. (3) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, între:

1. Casa Județeană de Pensii, cu sediul în localitatea, str., nr., județul, având codul de identificare fiscală nr., în calitate de predător,

și

2. Direcția generală regională a finanțelor publice prin administrațiile județene ale finanțelor publice/administrațiile sectoarelor 1—6 ale finanțelor publice/serviciile fiscale municipale/serviciile fiscale orășenești/serviciile fiscale comunale, cu sediul în localitatea, str. nr., județul, având codul de identificare fiscală nr., în calitate de primitor.

Nr. crt.	Numele și prenumele debitorului	CNP	Nr. și data titlului executoriu	Denumirea creanței înscrise în titlul executoriu și cuantumul acesteia		Soldul creanței înscrise în titlul executoriu la data predării	Bugetul la care se face venit soldul creanței înscrise în titlul executoriu	Nr. dosarului de executare	Măsuri de executare silită				Confirmare de primire a procesului-verbal de declarare a stării de insolvență	Obs.
				Denumirea creanței	Cuantum				Tip*	Nr.	Data	Confirmare de primire		
TOTAL														

* Se va menționa tipul măsurii de executare silită întreprinse: somație, poprire, sechestrul.

Prezentul proces-verbal de predare-primire s-a încheiat astăzi, în două exemplare originale, având aceeași valoare juridică, câte un exemplar pentru fiecare parte.

Predător,
.....

Primitor,
.....

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

